

בית משפט לענייני משפחה במחוז ת"א

03 אפריל 2013

תנ"ש 16291-09-10
תנ"ש 56895-05-12**בפני כב' השופטת שפרה גליק**

התובע (בתנ"ש 16291-09-10) ר.ש.ג.

והנתבע (בתנ"ש 56895-05-12) נגד

נגד

הנתבעת (בתנ"ש 16291-09-10) נ.י.ת.ז.

והתובעת (בתנ"ש 56895-05-12) ע"י ב"כ עו"ד שולמית אלדן

מיני-רציו:

* בחינת טובתו של הקטין, מביאה למסקנה כי אין מנוס בנסיבות מחלוקת המשמורת בקטין בין שני הוריו. יודגש, הכוונה למשמורת מחולקת, ולא למשמורת משותפת, שכן ההורים נאבקים ביניהם. במצב זה של "משמורת מחולקת", יצומצמו הקונפליקטים ההוריים, ולא יהיה מצב לפיו קביעת הורה משמורן אחד יגרום לשלילת דמותו של ההורה האחר, הן בעיני אותו הורה, ועיקר לכל – בעיני הקטין. גם במשמורת המחולקת ביהמ"ש רואה העברת מסר חינוכי לקטין באשר לנוכחותם של שני ההורים בחייו, ולכך שביהמ"ש אינו "מפקיע" ממי מההורים לחלוטין את המשמורת.

* משפחה – משמורת קטינים – משמורת מחולקת

* משפחה – טובת הילד – משמורת

* משפחה – משמורת קטינים – טובת הילד

הכרעה בשתי תובענות: תביעת האב שהוגדרה בכותרתה "משמורת, הסדרי ראייה, הגבלת אפטרופסות ועניינים אחרים הנוגעים לקטין"; ותביעת האם, שהוגדרה בכותרתה "שינוי הסדרי ראייה". מדובר בקטין כבן 7 שאובחן כ... (...). במסגרת הסכם שנחתם בין הצדדים וקיבל תוקף פס"ד, הוענקה המשמורת לאם ונקבעו הסדרי ראייה. ההורים נאבקים מזה שנים כמעט בכל נושא הקשור לילד, כאשר הקטין חשוף לכך. עיקר המאבק הוא בנושא המשמורת. ראוי לציין שהסדרי הראייה מתקיימים כסדרם וליד קשר טוב ומשמעותי עם שני ההורים. האם סירבה באופן עיקש לעריכת אבחון למסוגלות הורית והתנהגותם של שני ההורים מנעה גם את קיומה של וועדת התסקירים. בנסיבות אלו, בהעדר כלים מקצועיים של ממש, נאלץ ביהמ"ש לסמוך על ריאיון שערך עם הקטין, ועל המלצות התסקירים השונים.

ביהמ"ש לענייני משפחה קיבל את תביעת האב בחלקה ודחה את תביעת האם מהטעמים הבאים:

ראשית הובהר כי סירובה של האם לקיומה של בדיקה למסוגלות הורית, ולמינוי המומחה מטעם ביהמ"ש חמור מאוד. לא סביר, כי האם תשאיר את ביהמ"ש בלא כלים מתאימים לבחון את סוגיית המשמורת, וחטאת זה רובץ לפתחה. התרשמות ביהמ"ש מהריאיון והתצפית בקטין, היא, כי הקטין מוסת מאוד ע"י אימו, וקרוע בקונפליקט נאמנויות מציף, שקשה מאוד, בכלל, לילד בגילו, ובאופן מיוחד לילד שאובחן כ – .... כל החלטה שלא לתקבל, תחייב את ההורים לקבל הדרכה הורית מסיבית וטיפול בקטין. כאמור, בהעדר כלים מקצועיים של ממש, נאלץ ביהמ"ש לסמוך על הריאיון, ועל המלצות התסקירים השונים.

ביהמ"ש עומד על ההבדלים שבין משמורת ואפוטרופסות: משמורת, היא קביעת מגוריו של קטין, בעוד יתר תפקידי האפוטרופסות כהגדרתם בחוק הכשרות, נשארים של שני ההורים גם יחד. היינו ההורה המשמורן וההורה שאינו משמורן.

קביעת המשמורת בקטין: כידוע, קבעה הפסיקה כי השיקול הבלעדי המנחה את ביהמ"ש בדינו בסוגיית משמורת בקטינים הינו עיקרון טובת הקטין. במקרה דנא, בעת שנקבעו הסדרי המשמורת והראיה, היה הקטין רך בשנים, ואילו ככל שנקף הזמן התברר הצידוק, העולה מאליו, והמשתף בתסקירים ובדוחות שנסקרו לשינוי מהותי בקביעת הסדרי הראיה והמשמורת של הקטין, כפי שנקבעו בשעתם בהסכם שקיבל תוקף של פסק דין.

בחינת טובתו של הקטין, מביאה לכלל למסקנה כי אכן, הקטין קשור אל שני הוריו, וצריך את שניהם ואין מנוס בנסיבות מחלוקת המשמורת בקטין בין שני הוריו. מצב זה של "משמורת מחולקת", יהווה "שובר שוויון" במשמעות המאמר של ד"ר הקר ופרופ' הלפרין קדרי, במובן זה שיצומצמו הקונפליקטים ההוריים, ולא יהיה מצב לפיו קביעת הורה משמורן אחד יגרום לשלילת דמותו של ההורה האחר, הן בעיני אותו הורה, ועיקר לכל – בעיני הקטין. יודגש, הכוונה למשמורת מחולקת, ולא למשמורת משותפת, שכן ההורים נאבקים ביניהם, עם זאת גם במשמורת המחולקת ביהמ"ש רואה העברת מסר חינוכי לקטין באשר לנוכחותם של שני ההורים בחייו, ולכך שביהמ"ש אינו "מפקיע" ממי מההורים לחלוטין את המשמורת.

הובהר כי ההכרעה איננה נשענת כלל על "רצון הקטין", שכן הקטין מוסת על ידי אמו ובהתחשב באבחון של הילד כ... , ועקב גילו הצעיר – הרצון המילולי אינו עולה בקנה אחד עם הבעות רצונו באינטראקציה שבין ההורים לבינו, והתנהגותו בכלל.

רוב התנאים המקדמיים (שנקבעו אמנם למשמורת משותפת – אך ישימים במידה מסוימת גם לקביעה הנ"ל) מתקיימים: הוכח כי לשני ההורים מעורבות רבה בחיי הקטין; ההורים גרים בסמיכות זה לזה ובהסכם שקיבלו על עצמם, הם אף הסכימו להוסיף ולהתגורר בסמיכות זו לזה (בהקשר זה, נאסר על האם לעבור למקום מרוחק יותר הן משום שהתחייבה על כך בהסכם שקיבל תוקף של פסק דין, והן משום טובתו של הקטין); מתוך התסקירים עולה כי קיים קשר טוב בין כל אחד מההורים לבין הקטין.

אין כל תקשורת בין ההורים, ומשכך לא יכול להיות ביניהם תיאום ולו מינימאלי. מטעם זה, סבור ביהמ"ש, לא ניתן לקבוע "משמורת משותפת", אלא דווקא "משמורת מחולקת", עם חוקיות הורית בוררה לחלוקת זמני השהיה של הקטין עם כל אחד מהוריו.

בנוסף, "המעברים" בין ההורים בעת לקיחת הקטין והחזרתו קשים במיוחד; קביעת משמורת אצל מי מההורים, נוכח הקיצוניות הרבה בהתנהגותם, וריבוי התביעות והאשמות ביניהם, תביא לשלילת ההורה האחר; משמורת מחולקת – תמנע את שלילת ההורה האחר, ותיטיב עם הקטין; המציאות המחלקת את "ביתו" של הקטין לשניים, נתפסת בעיניו כטבעית מיום היוולדו, והמשכה של מציאות זו, אף תקנה לו יציבות וקביעות, דבר שהוא זקוק לו מאוד, דווקא בהתחשב בהיותו מאובחן כ... ; גם גורמי הרווחה המליצו

על חלוקת השהיה של הקטין בין הוריו של הקטין; הקטין מודע, למרבה הצער, להליך המתרחש בביהמ"ש; אם תהיה חלוקת מדויקת של השהיה בין הוריו של הקטין, בלא "הסדרי ביקורים" ירגע, ולו קמעא, ה"כאוס" ו"מחול השדים" המתחולל סביב הקטין בכל פעם שהוא "עובר" מהורה אחד למשנהו.

בנסיבות המקרה הקשה, ואישיותם של הנפשות הפועלות והתנהגותם – אין גם כל מוצא אחר.

מענה שני ההורים יהיו משמורנים לקטין. חלוקת זמני השהיה של הקטין בין ההורים תהיה כדלקמן: בימים א', ב' ו-ג' אצל האם וילון אצלה היא תביא אותו למוסד החינוכי בבוקר ובימים ד', ה' ו-ו' אצל האב וילון אצלו, הוא יביא אותו למוסד החינוכי בבוקר. שבתות יהיו לסירוגין. חלוקת השהיה בתקופת החופש הגדול תיעשה לפרקים של שבועיים לכל הורה. באופן זה יצומצמו ה"מעברים" בין ההורים למינימום; כן מנה ביהמ"ש את תוכנית הטיפול בה מחייב הוא את ההורים ביחס לקטין ולעצמם ותוכנית זו היא חלק מהקביעות בהתייחס למשמורת המחולקת.

אין לקבל את טענת האב להגבלת אפוטרופסותה של האם על הקטין כפי שהובהר, האפוטרופסות על הקטין היא של שני הוריו, ובכל דבר שעליו לא יסכימו ביניהם והנוגע לאפוטרופסות הקטין – יכריע ביהמ"ש.

כן נדחו עתירות נוספות של האב בתביעתו (כמו לעניין "מנגנון למזונות") שאין עניינן המשמורת בקטין.

הדיון בתביעת האם: תביעת האם במהותה, היא תביעה לשינוי ב"הסדרי ראייה". ואולם, אחר שהאם אינה יותר משמורנית יחידה, אלא נקבע לעיל משמורת מחולקת של זמני השהיה של הקטין בין שני הוריו, הלכה למעשה, מתייתרת התביעה. ובנוסף, דין התביעה להדחות לגופה. אין כאן תביעה לביטול משמורת עקב שינוי נסיבות מהותי. יתרה מזאת: האם מבקשת לשנות את ההסכם שקיבל תוקף של פסק דין בסעיפים מסויימים, רק בנושא איסור העתקת מגורים, וכן בנושא קיזוז סנקציות ממזונותיו, וכן בסעיפים שונים. לא נטען, כי יש שינוי נסיבות מהותי המצדיק שינוי, או כי ההסכם הופר יסודית ובוטל. בנסיבות אלה, אין ביהמ"ש יכול לבטל הסכם שקיבל תוקף של פסק דין בהינף קולמוס. בנוסף, רוב טענות האם לא הוכחו.

מכל מקום בתוכנית שהותוותה לעיל, לא יהיו "הסדרי ראייה", יהיו רק 2 מעברים מהורה אחד למשנהו במשך שבוע, וגם זאת אך ורק במקרה שאין לימודים בבית הספר, ועפ"י הרוב יהיה רק "מעבר" אחד, אחת לשבועיים בימי שבת.

בנוסף, עקב סירובה של האם למלא את החלטת ביהמ"ש בדבר בדיקת מסוגלות הורית, לא ראוי שביהמ"ש יושיט לה סעד, בוודאי לא בכל הנוגע לשינוי הסדרי הראייה ודברים הנגזרים מענייני המשמורת.

פסק דין

עניינו של פסק הדין אשר בפניי הוא הכרעה בשתי תובענות: תביעה שהגיש אבי הקטין שהוגדרה בכותרתה "משמורת, הסדרי ראייה, הגבלת אפוטרופסות ועניינים אחרים הנוגעים לקטין" (תמ"ש 16291-09-10) ותביעה שהגיש אימו של הקטין, שהוגדרה בכותרתה "שינוי הסדרי ראייה" (תמ"ש 56895-05-12).

פסק דיני יתמקד איפוא בראשי הפרקים הבאים:

הרקע
תמצית טענות הצדדים בתביעת האב

עמוד 2

עמוד 3

עמוד 7	תמצית טענות הצדדים בתביעת האם
עמוד 11	דיון – מבוא דיוני
עמוד 12	הדיון בתביעת האב – הקונפליקט שבין ההורים
עמוד 17	עמדת גורמי הרווחה
עמוד 25	בדיקת המסוגלות ההורית והראיון עם הקטין
עמוד 28	על משמורת ואפוטרופסות
עמוד 30	קביעת המשמורת בקטין ותוכנית הטיפול בקטין
עמוד 36	הדיון בתביעת האם
עמוד 37	סיכומו של דבר

הרקע

1. הורי הקטין אינם נשואים, הם קיימו ביניהם קשר זוגי ממנו נולד הקטין ב- 15.05.2005.
2. במסגרת תובענה לאבהות שהגיש אבי הקטין ביום 13.08.06 (תמ"ש 39860/06) ולאחר בדיקת סיווג רקמות ניתן ביום 15.11.2006 פסק דין המכיר באבהות אבי הקטין.
3. מני אז, הצדדים לא מפסיקים להתכתש בבית המשפט לענייני משפחה, והוגשו ביניהם תובענות רבות (במערכת רשומים 16 תיקים קשורים מלבד השניים שבכותרת), שמעתי מן הצדדים שלאחרונה, הוגשו ביניהם גם תובענות לפי [החוק למניעת אלימות במשפחה](#), והחוק למניעת הטרדה מאיימת גם בבית משפט השלום בת"א.
4. יצוין כי תובענת האם התנהלה בבית משפט זה בפני מותב אחר, אך ביום 28.11.2011 וקודם תחילת שמיעת הראיות, החליטה כב' השופטת **סיון**, סגה"נ לענייני משפחה, לנתב התיק לשמיעה בפני. מאז ניתן על ידי ביום 29.02.2012 פסק דין בתביעת מזונותיו של הקטין (תמ"ש 39861-06). כן, הוכרעו תובענות נוספות, אותן אפרט בהמשך.
5. המותב הקודם, אישר ביום 25.06.2008 הסכם בין הצדדים הנוגע, בין היתר, למשמורתו של הקטין (ראה פרק הדין בתמ"ש 39862-06, תמ"ש 39863-06; תמ"ש 39864-06; 39856-06).
6. העויינות בין הצדדים מרובה, ובאה לידי ביטוי במריבות הבלתי פוסקות ביניהם, באופן שבית המשפט נדרש להכריע בגדולות כקטנות, והקטין נמצא בתווך בין הוריו. עוד אציין כי הכרעתי בתביעה עפ"י [פקודת בזיון בית משפט](#) (תמ"ש 37357-09-12) שעסק בין היתר ב"אי שליחת **ביגוד מתאים לקטין**" ע"י האם, (ראה פסק דיני מיום 06.05.2012) וכן בתביעת נזיקין שהגיש אבי הקטין בגין הפרת הסדרי ראייה עם הקטין ע"י האם (ראה פסק דיני בתמ"ש 39866-06 מיום 20.03.2012).
7. תביעת האב (כאמור תמ"ש 16291-09-10) הוגשה ב- 13.09.2010 ואילו תביעת האם (כאמור תמ"ש 56895-05-12) הוגשה ב- 30.05.2012. הצדדים, (כפי שאפרט בהמשך) גרמו לעיכובים רבים בהתנהלות התיקים, אך בסופו של דבר הוגשו הסיכומים בשני התיקים, ועתה ניתן פסק הדין.
8. לנוחות הקריאה, כונה התובע בתמ"ש 16291-09-10 והנתבע בתמ"ש 56895-05-12 "**האב**", ואילו התובעת בתמ"ש 56895-05-12 והנתבעת בתמ"ש 16291-09-10 "**האם**".

תמצית טענות הצדדים בתביעת האב

9. האב טוען בתביעתו, כי האם עושה "ניסיונות בלתי פוסקים לחבל ביחסי הקטין עם האב ועם משפחתו תוך הפרות חוזרות ונישנות של החלטות בית המשפט...".
10. האב תיאר בתביעתו, כי במסגרת התסקירים שהוגשו, הומלץ על עריכת בדיקת מסוגלות הורית של הצדדים, אך האם סירבה להיבדק בבדיקת מסוגלות הורית.
11. עוד טען האב שבמהלך ההליכים שהתקיימו בין הצדדים אובחן הקטין "כלוקה בבעיה תקשורתית על הרצף ה...".
12. לטענתו של האב, האם אינה המשמורנית העדיפה, כיוון שהיא שוללת את אבהותו ומנהלת את חייה באופן קיצוני, ובאופן החורג "מכל נורמה מתקבלת על הדעת" תוך ניהול "עימותים תכופים, חלקם אלימים". לטענתו תביעתו מוגשת לאור צעדים רבים בהם נקטה האם "הפוגעים באופן קשה בקטין. תוך שהיא מפרה ברגל גסה" את הוראות ההסכם בו הוענקה לה המשמורת, ובו נקבעו הסדרי ראייה.
- האב טען, כי האם אינה משתמשת בכספי המזונות לטובתו של הקטין, ואינה משלמת את הסכומים הנדרשים למוסד החינוכי בו שוהה הקטין ושומרת את הכספים לעצמה, מסרבת לפתוח חשבון נאמנות בכספי קצובת הנכות שמקבל הקטין מן המוסד לביטוח לאומי וכן, היא שוללת את זכאותו של הקטין לחינוך מיוחד, ושולחה אותו לגן ואח"כ לבי"ס רגיל.
13. עוד טען האב, כי האם אינה רוכשת ביגוד הולם לקטין, ושולחת אותו למוסדות החינוך ב"סחבות" ובעליים בליות, או בבגדים שהיא מקבלת מ"יד שנייה", ואף אינה מציידת את הקטין בבגדים מתאימים בעת קיום הסדרי הראייה אצל האב. האב נאלץ, לטענתו, להוציא סכומים משמעותיים מעבר לדמי המזונות כדי לרכוש ביגוד הולם לקטין.
14. האב טען, כי האם לא שילמה לעמותה עבור הטיפולים בקטין, וגם לא שילמה באופן סדיר התשלומים לגן, לטענת האב, הוא רואה בעצם התחנכותו של הקטין על רקע תפיסת עולמה של האם, משום נזק כבד שיגרם לקטין לחינוכו ולעיצובו כאדם בוגר וערכי.
15. עוד טען האב, האם הגישה למוסד לביטוח לאומי תביעה להכיר בקטין כנכה, אך הסכומים של גמלת הנכות ניגבו על ידה, תוך הסתרתם מהאב, בלא שפעלה כמתחייב עפ"י הדין והתקנות ולא השקיעה אותם לטובת הקטין, וכן שילמה בכספים אלה עלות שיפוץ בדירתה. לטענתו של האב עקב כך ניתן ביום 31.12.2008 פסק דין בתמ"ש 39868/06 ובמסגרתו הורה בית המשפט (המותב הקודם) "לפתוח חשבון נאמנות תוך עשרה ימים מהיום, ולהעביר תוך 20 יום את כל הכספים שהתקבלו מהמוסד לביטוח לאומי", חרף ערעור על פסק הדין (עמ 1025/09) עד היום לטענת האב, האם לא מילאה את הוראות פסק הדין. עקב כך ביקש האב, להורות, כי כספי הנאמנות יתנהלו על ידו בלבד.

16. עוד טען האב בתביעתו, כי האם פוגעת בחינוכו של הקטין, בהתפתחותו ובמתן הטיפולים הרפואיים להם הוא זקוק.
17. האב הוסיף וטען, כי האם הסתכסכה עם צוות הגן בו התחנך הקטין והיא אף ניסתה להעביר את הקטין לגן אחר ללא ידיעת האב. גם בגן האחר אליו נרשם בסופו של דבר הקטין, היו סכסוכים רבים בין צוות הגן לבין האם, והאם אף הפעילה כלפי צוות הגן אלימות, התקשרה להורי הילדים בגן, תיארה להם תיאורים מסולפים, ועוד, עד כדי כך שצוות הגן נאלץ לקיים אסיפת הורים, לצורך מתן הסברים על הטיפול המיוחד המלווה בצילומים (להם התנגדה האם).
18. עוד טען האב בתביעתו, כי האם דרשה לקיים לקטין טיפולים לא נחוצים כמו טיפול בהידרותרפיה, האב הציע מצדו רכיבה טיפולית, אך האם התנגדה לכך "משום טענתה לפגיעה בסוסים...". האם רשמה את הקטין לטיפול הידרותרפיה בלא לקבל את הסכמתו של האב, ואף נהגה להוציא את הקטין מהגן לשם כך, דבר שגרם לעימותים עם צוות הגן.
19. לטענתו של האב, במרץ 2010 ניסתה האם להעביר את הקטין לגן אחר ללא ידיעת האב וללא הסכמתו, באופן שישלול מן הקטין את זכאותו לקבלת חינוך מיוחד ע"י העברתו לגן "משולב", והכל כאמור בניגוד להסכמתו. האם הודיעה לצוות הגן שבדעתה להביא את עניינו של הקטין בפני וועדת השמה, שתקבע את המסגרת המתאימה לקטין, והורתה לצוות הגן להכין דו"ח כנדרש לדיון בפני הוועדה. האם לא שיתפה את האב בכך, והוא למד על כך מדברי צוות הגן.
- דו"ח וועדת ההשמה המליץ על השארת הקטין באותה מסגרת חינוכית, אך האם לא קיבלה זאת ופנתה לשני רופאים מומחים תוך הולכתם שולל, כאילו היא הורה יחיד לקטין, וקיבלה מהם חוות דעת שונות, היינו העברת הקטין לגן משולב, חוות דעת אשר לטענת האב הושגו שלא כדין.
- בסופו של דבר לא התקבלה עמדת האם, כיוון שגן משולב אינו מקבל ילד ..., והקטין נשאר באותו גן, בהתאם להמלצת וועדת ההשמה. עררה של האם על החלטת וועדת ההשמה לא תתקבל.
- לטענת האב, האם אינה שולחת את הקטין לגן בצורה מסודרת, ואף גורמת להפרת הסדרי הראייה עימו.
20. נוכח האמור לעיל, ביקש האב סעדים להגביל אפוטרופסותה של האם בנוגע לחינוכו של הקטין. לטענתו של האב, לאם חוסר מסוגלות הורית, והיא מעדיפה את העיסוק בענייניה על

פני טובת הקטין. עוד טען האב, כי האם מסיתה את הקטין נגדו ו"עושה כל אשר לאל ידה, כדי לחבל בקשר של הקטין עם האב", תוך הפרה חוזרת ונשנית של הסדרי הראייה. לעומת זאת, כך טען האב מסוגלותו ההורית טובה, הוא מעורב באופן מלא בחינוך הקטין והטיפולים שלו, משתתף בכל האירועים של הקטין, והוא קשור עם הקטין בקשר אמיץ, ועקרון טובת הילד מחייב שהקטין יהיה במשמרתו.

21. מנגד, כפרה האם בטענות האב בתביעתו, לטענתה המדובר בתביעה מופרכת מן היסוד "המשתרעת על פני 35 עמודים (ללא נספחים!!) המציגה מצגי שווא בפני כבוד בית המשפט...". עוד טענה האם, כי "נוכח כתבי הטענות המופרכות מן היסוד, והמתפרסות במלל הרב שבהם, המוגשות השכם והערב ע"י התובע, הגיעה העת להטיל סנקציות על התובע בגין התנהלות זו שיש בה כדי לבזבז זמן שיפוטי יקר וכן זמנה של הנתבעת".

22. לטענתה של האם, האב עותר "בחוסר תום לב משווע" להעברת משמורת הקטין, כשאין בידיו כל נימוק מהותי וענייני, מלבד מאווייו להפחית את מזונות הקטין, "כשבפועל עצם הגשת תביעה זו מהווה הפרת ההסכם וכן פסק הדין".

23. לטענת האם, מכתב התביעה עולה שהאב מנסה למצוא מנגנון שיאפשר לו להוציא הוצאות הדרושות לקטין מכספי מזונות הקטין, וזו מטרת תביעתו האמיתית.

24. לטענת האם, היא אינה מחבלת בקשר שבין האב לקטין והיא זו אשר יצרה את הקשר בין האב לקטין, "בשעה שהאב בחר להתעלם ממנו במשך תקופה ארוכה לאחר היוולדו".

25. לטענת האם, היא משקיעה את כל כספיה בקטין, שהינו כל עולמה, כאשר סכומי המזונות, מהווים חלק מזערי בהוצאות להן זקוק הקטין. האם גם מכחישה בהגנתה את טענות האב בעניין קצבת הנכות, לטענתה העניין תלוי ועומד בפני ערכאת הערעור.

26. לטענת האם, הקטין למד בשנת הלימודים תש"ע בגן תקשורת, כאשר שולב פעמיים בשבוע בגן רגיל עם ליווי סייעת. משחל שיפור ניכר בהתפתחותו של הקטין, הופנה לאיבחון פסיכולוגי ע"י רופא ניר-התפתחותי על מנת לשקול מסגרת חינוכית מתאימה לשנת הלימודים תשע"א, ההמלצות הפריכו את עמדת האב.

27. לטענת האם, האב הינו "סרבן" טיפולים ואיבחונים מושבע, גם כשהדבר נוגד את טובת הילד, וגורם לו לנזקים בלתי הפיכים, ולנסינותיו של האב לפסול חו"ד מומחים אחרים שקבעו, כי יש לשלב את הקטין בחינוך רגיל בליווי סייעת או בגן משולב, אין יסוד.

28. האם מוסיפה כי טענת האב, לפיה התעמתה עם צוות הגן היא חסרת שחר. האם התנגדה לצילומים שנעשו בלי לקבל אישור מוקדם מההורים, דבר שאסור עפ"י חוק, וניסיונו של האב להציג מקרה זה באופן דרמטי כפי שהוצג מהווה מצג כוזב.

29. עוד הוסיפה וטענה האם כי חוות הדעת שניתנו, ניתנו לאחר שהאב רואיין, ולפיכך אין לומר שהדבר נעשה בניגוד לדעתו. לטענתה, הקטין השיג הישג משמעותי עקב שילובו במסגרת החינוך הרגילה.
30. לטענת האם, האב טועה ומטעה בטיעונו, שכן גם במסגרת החינוך הרגילה, זכאי קטין בעל צרכים מיוחדים, למגוון טיפולים פרטניים, שהיקפם נקבע על פי צרכיו ולא על פי המסגרת בה הוא לומד.
31. לטענת האם, טובתו של הקטין מחייבת שילמד במסגרת חינוכית רגילה, והאב נקט במדיניות פסולה, תוך שנוסף בפני חברי הוועדה בעובדת היותו עורך דין "ויכולותיו וכישוריו לתבוע כל אדם שנקרה בדרכו כך שחברי הוועדה (וועדת ההשמה ש.ג.) אשר חשו מאויימים קיבלו דעתו, על אף שהאם הניחה בפניהם תשתית עובדתית וחוות דעת הממליצות להעביר את הקטין לחינוך רגיל".
32. בעניין רישום הקטין לגן בעיריית תל אביב, טענה האם, כי האב הודיע לעיריית תל אביב, בכזב שהינו נשוי לאם, תוך סיוע של עובדת עירייה אשר הייתה זו אשר רשמה מלכתחילה את הילד לגן בתחום שיפוט העיר ת"א, וכאשר התגלתה לאם התרמית, בוטל הרישום לגן זה.
33. האם הוסיפה וטענה, כי האב הודיע לאם, כי ילחם על שילובו של הקטין בגנים רגילים, וכי שכנע את הקטין, כי חינוך מיוחד יתאים לו. נוכח מחלוקת מהותית זו באשר לחינוכו של הקטין, העליל האב על האם לטענתה, כי נטשה את הקטין בגן, ועשה שימוש בקטין על מנת להשחיר פניה של האם.
34. לטענת האם היא הודיעה לאב באמצעות באת כוחה על שינוי הסדרי הראייה ועל כך שהחלה לעבוד בימי ו', אולם למרות זאת בחר האב להציג את האם כמי שנטשה את הקטין בגן.
35. במסגרת כתב הגנתה, עתרה האם לאיבחון של הקטין לשם השמתו לאלתר במסגרת חינוכית המתאימה לו. לטענתה של האם בכתב הגנתה, לאב אין כל אינטרס לאבחן את הקטין, כיוון שהוא יודע, כי קיים ספק גדול באם בנו אכן ..., ובאיבחון כזה הוא יאבד את הטבותיו הכספיות.
36. האם הוסיפה, כי טענת האב על סכסוכים רבים בהם הייתה מעורבת אינם נכונים ואינם רלבנטיים, לטענתה לאב עצמו סכסוכים רבים עם שכניו והלכה למעשה "ניזון האב ממלחמתו עם האם והתשתה, ומשום כך על המצב כפי שהיינו אין לו מה להלין אלא על עצמו".
37. לטענתה של האם, האב מצלם אותה במקום עבודתה כבלש אחריה.

38. לטענת האם, האב הוא אדם אובססיבי, "שבוודאי חסר מסוגלות הורית". לטענתה האב יורד לחייה, ומטריד את בתי המשפט השכם והערב בתביעות סרק.

39. בנסיבות אלה איפוא ביקשה האם לדחות את תביעת האב.

תמצית טענות הצדדים בתביעת האם

40. האם הגישה את תביעתה ב- 30.05.2012 ובה עתרה לשינוי הסדרי ראייה. לטענתה, נאלצה להגיש את תביעתה בלית ברירה.

41. לטענתה של האם, למרבה הצער, לאחרונה נהג האב בביריונות של ממש, עת חסם בגופו בבית הספר את כניסתה של האם לכיתה בעת שבאה להיפרד מבנה ביום הזיכרון, ששהה אצלו לאחר מכן במשך ימים רצופים – חופשת חג העצמאות וכן שישי שבת שלאחר מכן, והכל "תוך פרובוקציה לעיני התלמידים והמורה והסייעת, כשהוא מרים את הקטין על ידיו בלד בכיתה א'!!!) וגורם לו לחוש בוש ונכלם לעיני כל". לטענת האם גם בחופשת חג השבועות הצהיר האב, כי לא יאפשר לאם לשוחח עם הקטין בטלפון, וכך במשך 5 ימים רצופים האב סירב בכל תוקף לאפשר לאם לשוחח עם הקטין – "תוך פגיעה ממשית בנפשו וברגשותיו של הקטין".

42. לטענתה של האם, הקטין אובחן בהיותו כבן שנתיים ושמונה חודשים כסובל מ-... (אוטיזם), ובעת הגשת התביעה היה הקטין בן כ-7 שנים ולומד בכתה א'.

43. לטענתה של האם, האב מתנגד לטיפולים הכרחיים להתפתחותו התקינה של הקטין, אינו מאפשר טיפולי הידרותרפיה לילד, וגם אינו מסכים לקחת את הקטין לטיפולים ו/או לחוגים להעשרה והתפתחות.

עוד הוסיפה האם, כי האב מסרב ללוות את הקטין לטיפולים רפואיים שונים, על אף הוראה מפורשת בהסכם כי ניתן לקבוע טיפולים לקטין בעת קיום הסדרי ראייה, עקב כך האם לוקחת את הקטין לטיפולים, ונוצר מצב אבסורדי לפיו מתקיימים הסדרי ראייה רחבים בעוד האם לוקחת את הקטין לטיפולים וכך גרם האב להפסקת טיפולי הידרותרפיה.

44. לטענת האם, האב אינו מאפשר המשך השתתפות הקטין בשיעורי פסנתר, חרף העובדה שהקטין החל ללמוד פסנתר כבר בגיל שלוש ואף ניגן בתזמורת הקונסרבטוריון.

45. לטענת האם, אפילו ביצוע איבחון נחוץ והכרחי לקטין ע"י מומחה מטעם בית המשפט, לצורך ועדת השמה בעניין עלייתו לכיתה א' הצריך אין ספור הליכים משפטיים, לטענתה של האם, האב עשה כל שבידו כדי להותיר את הקטין בגן לחינוך מיוחד במשך שנה שלמה, על אף

שהומלץ להעבירו לגן רגיל, וכל מטרת האב היא כספית, כדי שהרשויות ישאו בעלויות הכרוכות בטיפול בקטין.

46. עוד לטענת האם, האב מאיים השכם והערב, על כל גוף טיפולי שבא במגע עם הקטין, כך האם איים תוך הפעלת אמצעי טרור והפחדת ממש הן על המכון להתפתחות הילד בו טופל הקטין, הן על מכון "ספיבק" בו קיבל הקטין טיפולי הידרותרפיה ואפילו על ועדת ההשמה שדנה בעניינו של הקטין.

47. לטענת האם, האב מביים "הפרות" של ההסכם ועושה בו שימוש לרעה, כך באשר לקיזוזים מדמי המזונות, תוך איומים עליה באובססיביות, ובהתעלמות מצרכי הקטין, תוך חוסר התחשבות בצרכי הקטין העולה "עד כדי התעלמות של ממש", כך הוא מלביש את הקטין בגדי חורף בקיץ, ולהיפך, ובבגדים הקטנים במידה רבה ממידותיו, ואף השאיר אותו פעם בבית במקום לשלוח אותו לבית הספר.

48. לטענת האם, יש צורך בגמישות בהסדר הראייה, כמו בעת אירועים משפחתיים, ימי הולדת או אירועים חברתיים, ויש לשנות את הסדרי ראייה כך שבאם חל אירוע משפחתי אצל מי מהצדדים או אירוע חברתי וכיו"ב ניתן יהיה להחליף את הסדרי הראייה, וכך באשר לחוגים, ימי הולדת כיתתיים או מפגשים חברתיים בבית הספר, בהם האב מסרב לקחת את הקטין אליהם. לטענת האם, יש לחייב את האב להציג "אישורים ממשיים" לכך שהסיבה היחידה בגינה לא לקח את הקטין לאירועים כאמור לעיל נובעת מסיבות רפואיות, מחלה חו"ח.

49. עוד טענה האם, כי האב מסרב לקחת את הקטין לטיפולים, אם אלה חלים בימים בהם יש לו הסדרי ראייה עם הקטין, כך באשר לפסנתר וכך באשר לטיפולי הידרותרפיה.

50. האם עותרת בתביעתה שיתאפשר לה לשוחח עם הקטין בטלפון בעת שהקטין שוהה אצל האב. עוד טוענת האם שיש לאפשר הסדרי ראייה בינה לבין הקטין, עת מתקיימים הסדרי ראייה ארוכים עם הקטין כמו ב"חופש הגדול".

51. שינוי נוסף בהסכם מבקשת האם, והוא להורות על ביטול סעיף 38 להסכם, בו הוגבלה האם להתגורר במרחק של 15 ק"מ ממקום מגורי האב, וזאת בעיקר כאשר לאב אין כל מניעה להתגורר בכל מקום שיחפוץ.

52. כן מבקשת האם לבטל את הקיזוז שנקבע בסעיף 33 להסכם.

53. עוד מבקשת האם לבטל האפשרות הנתונה בסעיף 33 להסכם, המאפשרת לאב שלא לשלוח הקטין למסגרת החינוכית בימי שישי, או להוציאו מוקדם יותר מהמסגרת החינוכית.

54. מנגד, כפר האב בהגנתו בטענותיה של האם. לטענתו של האב "תביעה זו לא הייתה באה לעולם, אלמלא מותב זה, הוכיח את נטייתו הברורה כלפי התובעת. למעשה, היסוד להגשת תובענה זו, הוא פסק הדין ההזוי, שניתן לאחרונה בתמ"ש 37357-03-12, [פורסם בנבו] בו מצא לנכון מותב זה, להמציא פרשנות יצירתית לסעיף בהסכם המשמורת, שאינו סובל את אותה יצירתיות ונמנע מלברר את העובדות השנויות במחלוקת, חרף קיומם של עדים, שיכולים היו להעיד בעניין, הכל במטרה ליתן לתובעת את מבוקשה".
55. לטענתו של האב, אין בסיס משפטי לתביעה. לטענתו של האב, אין כל שינוי נסיבות היכול להצדיק שינוי בהסכם, כך בעובדות וכך בהוראות הדין והפסיקה.
56. עוד טען האב, כי למעשה תובענה זו, היא ניסיון של האם לשנות את ההסכם בכל הויתורים שעליהם ויתרה במהלך המו"מ לשיטתו, תוך שמירה על ההישגים שלה באותו הסכם, ובראשם קביעתה כמשמורנית.

57. עוד הוסיף האב בהגנתו, כי פעם אחר פעם קבעו עורכות התסקיר, כי יש לערוך בדיקת מסוגלות הורית, וכי ללא הבדיקה הן לא תוכלנה ליתן המלצות בעניין משמורת הקטין ובעניין הסדרי הראייה, אך האם מסרבת לשתף פעולה ולהיבדק בבדיקת מסוגלות הורית, ולפיכך אין עילה בגינה יכול בית המשפט להיעתר לתביעה.
58. האב הוסיף שלגישתו אין לאפשר שיחות בין הקטין לבין ההורה שאינו נמצא במחיצתו, להוציא מקרים חריגים, וזאת משום היחסים הרעועים בין ההורים.
59. עוד טען האב בהגנתו, כי האם נטלה לעצמה את החירות שלא לשלוח את הקטין לבית הספר בכל עת שחפצה, תוך הפרת הוראות ההסכם, וכך נהגה גם בעת שהוחלפה הסייעת הראשית של הקטין במחאה על החלפתה של הסייעת, ואילו האב לטענתו מוציא את הקטין מבית הספר במקרים חריגים בלבד שלשם נועד הסעיף בהסכם, ומשלים עמו בבית את החומר הנלמד.
- האב הוסיף וטען, כי מעולם לא התנגד להענקת הטיפול נדרש לקטין, האם היא שמנעה מן הקטין את הטיפולים ההכרחיים הנחוצים לו. לטענתו של האב טיפולי הידרותרפיה מעולם לא הוגדרו כטיפולים נדרשים לקטין, האם רשמה את הקטין לטיפולים אלה במחטף, משום שהתנגדה לטיפול באמצעות רכיבה על סוסים "לא משום דאגה לקטין אלא משום דאגתה לסוסים".
60. האב כפר בטענות האם. לטענתו, הקטין מתמודד עם קשיים רבים בבית הספר ומצבו היה טוב יותר לו נדחה כניסתו לבית הספר בשנה. האב הוסיף, כי הוא תמך להותיר את הקטין בגן לחינוך מיוחד – כאשר כל הגורמים המליצו על הישארותו שם, וקבעו כי מסגרת זו היא המתאימה עבורו, הוא כפר גם ביתר טענות האם באשר למכון ספיבק ובאשר למכון להתפתחות הילד. לטענתו מעולם לא איים על וועדת ההשמה או על איש מלשכת הרווחה, לטענתו היה עומד מאחורי תלונותיו כפי שבאו לידי ביטוי במכתבי התלונה שהגיש.
61. האב הוסיף כי הקטין זוכה לתנאי מגורים בלתי סבירים אצל האם, והוא תמיד שרוט ועקוץ עקב ריבוי בעלי חיים שבביתה של האם.
- באשר לסעיף הקיזוז מדמי המזונות בגין הפרת הסכמי הראייה טען האב, כי רק קיומו של סעיף זה מאפשר את קיום הסדרי הראייה במועדם.
62. גם באשר לטענות האם, באשר לגמישות בהסדרי הראייה, טען האב, כי גמישות יכולה להיעשות רק עם מי שמכבדת את הסדרי הראייה ומתוך ההיסטוריה של האם המפרה את הסדרי הראייה בשיטתיות "הרי שגמישות בהסדרי הראייה היא שם קוד לעשיית פלסטר מהסדרי הראייה", כך לטענתו של האב אין לאפשר שינוי הסדרי ראייה באשר לחוגים או לטיפולים שייקבעו ע"י האם.

האב גם התנגד בהגנתו לשינוי הסדרי הראייה בחופש הגדול או לשינוי המגבלה החלה על האם באשר למקום המגורים.

דיון

מבוא דיוני

63. הזהרתי עצמי הזהר היטב לבל "אגרר" אחרי הצדדים, הנוקטים בלשון בוטה ושלוחת רסן כלפי בית המשפט. כך האב באמירותיו (סעיף 43 לכתב הגנתו בתביעת האם) "מותב מוטה" או אמירות על פסק דינו של בית המשפט "פסק דין הזוי" וכן "אטימותו של מותב זה" (סעיף 47 לכתב ההגנה בתביעת האם) וכך אמירות האם הנוגעות למותב הקודם (ראה עמוד 76 לפרוטוקול) או תשובות האם בחקירתה הנגדית כי היא פנתה אלי בעל פה (עמוד 77 לפרוטוקול), דברים שאין בהם אמת.

כך למשל כאשר הסתבר לי שהאב ביצע המצאה לבאת-כח האם עת הייתה בלוויה (ולא הדביק ההמצאה על דלת משרדה כמתחייב מן התקנות) השיב לי האב "מי שחושב שזו התנהגות בלתי ראויה, שיגיש תלונה למוסדות המתאימים. אני לא באתי כאן לקבל הטפות מוסר מגבירתי" (עמ' 3 לפרוטוקול [ה"ט 12-09-12 43767](#)) [פורסם בנבו].

צר לי על הדברים האלה, המראים על חוסר יכולתם של הצדדים לקבל מרות, או לכבד את הערכאות מהן הם מבקשים סעד.

64. עוד אוסיף, כי גם כב' השופט שוחט נתן החלטה במסגרת תמ"ש 5808-11-11 בה קבע בין היתר כדלקמן: (בקשת רשות ערעור מטעם האם, לאחר שמיניתי כמומחית מטעם בית-המשפט, את הפסיכולוגית הקלינית, הגב' הדרה בר)

"... בין לבין ובשל חוסר שיתוף פעולה של המבקשת, אשר סירבה למלא אחר ההחלטה, ולהעמיד את עצמה ואת הקטין לבדיקת המומחה (מבלי שהתבקש עיכוב ביצוע) נאלץ בית המשפט קמא למחול על כבודו, ולהודות כי הפניית הצדדים לבדיקת המומחית נכשלה, והורה על הגשת תסקיר משלים בשאלת המשמורת והסדרי הראייה, תוך שהוא קובע את התיק להוכחות, בנוכחות פקידת הסעד ליום 10.06.12 (החלטה מיום 21.03.12)"

בהמשך החלטתו סוקר כב' השופט שוחט את בקשת רשות הערעור והסברה של האם שלא ידעה את בית המשפט על הגשת הבקשה ובמסגרת טיעוניה כך קובע כבוד השופט שוחט, היא, "מייחסת לבית משפט קמא כוונות נסתרות" (סעיף 4 להחלטה).

65. נראה שהצדדים נוהגים לערער על כל החלטה, ולהגיש פסלות כנגד השופט היושב בדין. גם נגדי הוגשה בקשת פסלות ע"י האב אותה, דחיתי, ולפני כן הוגשו ע"י האם בשת פסלות כלפי המותב הקודם (ראה החלטתו של המותב הקודם מיום 07.10.10). כן הוגשה נגדי גם תלונה לנציב התלונות על השופטים. מכל מקום, גם הפעם הזו אמחל על כבודי.
66. עוד אוסיף שתביעת המשמורת של האב הוגשה אומנם עת היה הקטין בגן, אך עקב העובדה שהליכי שמיעת ההוכחות בפני היו לראשונה ביוני 2012, רוב הדברים המופיעים בתביעה זו כבר היו בלתי רלבנטיים, אך עדיין נדונו המחלוקות העכשוויות הנוגעות לקטין. אזכיר שוב שהתיק נותב אליי רק בנובמבר 2011, ההוכחות נדחו לפחות פעם אחת עקב דרישת האב, ופעם נוספת כדי שניתן יהיה לסיים ההוכחות גם בתביעת האם.

הדיון בתביעת האב

הקונפליקט שבין הורים

67. הורתן של התביעות אשר בפני נעוצים בקונפליקט עז הממדים שבין ההורים.
68. הורי הקטין אינם מסוגלים להחליט בעצה אחת בשום עניין הנוגע לקטין, לא באשר לאבחונים הנחוצים לו ולא באשר לטיפולים הדרושים לו, ואף לא בקשר לדרכי חינוכו.
69. להלן אמחיש את המחלוקות הקשות שבין הצדדים באשר לחינוך הקטין ו/או הטיפולים הדרושים לו, כפי שאלה עלו מתוך התשתית הראייתית:
- 69.1 האם דרשה טיפול הידרותרפי, כיוון שלטענת האב אינה מסכימה לרכיבה טיפולית כי יש בכך כדי לפגוע בסוסים, והאב התנגד לטיפולים אלה.
- 69.2 האם דרשה לימודי פסנתר, אך לטענת האב הדבר מתסכל את הקטין המתקשה בלימודים אלה.
- 69.3 האב טען כי האם סירבה לשלוח הקטין לחינוך מיוחד, ודרשה שיושם בגן רגיל. האב סבור כי הקטין היה צריך להמשיך במסגרת הקודמת של הגן המיוחד.
- 69.4 האם סירבה להסכים לבקשה למסוגלות הורית עליה הורית (פעמיים), הגישה מצידה בקשות לעיכוב ביצוע שנדחו וככל הנראה גם בקשות רשות ערעור לבית המשפט המחוזי.

- 69.5** הצדדים לא הסכימו לגבי האופן שיש לאבחון את הקטין, בפני איזה גורמים ואיך ייעשה האבחון.
- .70** הורי הקטין, לא הפסיקו להתכתש ביניהם, בצורה קשה ביותר המסכנת את הקטין.
- להלן אביא מספר דוגמאות (מעבר לאשר סקרתי בהרחבה בכתבי הטענות להדיו של הקונפליקט שבין הצדדים, והכל מתוך התשתית הראייתית :
- 70.1** במסגרת התובענה בה"ט 43761-09-12 שנדונה בפניי ביום 24.08.12 הסתבר, כי האב שולח את הקטין לבית הספר עם ילקוט חדש שרכש עבורו, אך לפני תום הלימודים הוא מחליף בחזרה את הילקוט לילקוט הישן שאותו שלחה את הקטין – האם (ראה עמוד 4 לפרוטוקול הדיון).
- האב הוסיף והסביר בפרוטוקול, כי בימים בהם יש לו הסדרי ראייה עם הקטין, האם באה לפני סוף הלימודים, ולוקחת את ילקוטו של הקטין, כדי למנוע מן האב להכין עם הקטין שיעורים בעת שהוא נמצא אצלו, ולמחרת הקטין צריך להופיע עם שיעוריו מוכנים. האם אישרה בחקירתה הנגדית, שהיא לוקחת את הציוד של הקטין לפני תום המועדונית.
- 70.2** עוד הסתבר במסגרת אותה תביעה, כי בעוד האם מדביקה על מחברות הקטין מדבקה עם שם משפחתו של הקטין "י." (שם משפחתה שלה) טורח האב להסיר מדבקות אלה, ולהדביק מדבקות חדשות בשם משפחתו הנכון, לטענתו של הקטין "י. ש." (ראה עמוד 5 לפרוטוקול הדיון).
- 70.3** אירוע המתואר בבקשת האב למניעת הטרדה מאיימת בה"ט 43761-09-12 ובו התעמתו ההורים בנוכחות הקטין והמשטרה.
- האם תיארה בחקירתה הנגדית, כי המשטרה ביקשה ממנה להגיע לקניון רמת גן, בו שהה האב עם הקטין. הקטין בכה וצרח וההורים חלוקים ביניהם באשמתו של מי קרה אירוע זה.
- 70.4** אציין שבהחלטתי נאלצתי להורות, כי "אף אחד מהצדדים לא יפריע את שהותו של הילד אצל ההורה האחר, לא בטלפון, לא בתקשורת אלקטרונית ולא בתקשורת כלשהי".
- 70.5** פסק דינו של המותב הקודם מיום 07.01.10 בתובענה למניעת הטרדה מאיימת שהגישה האם כנגד האב, ממנו עלה, כי האב מצלם את האם, ככל הנראה על מנת

למנוע ממנה לטעון נגדו טענות לא אמת לגרסתו. המותב הקודם נאלץ לקבוע (בין היתר):

"לפיכך, ניתן צו כמבוקש, באופן ששני הצדדים לא יצרו קשר אחד עם השני, בשום דרך, לרבות לא מסרוניים, אלא לצורך הבן, בקיצור, ורק בעניינים הנוגעים לבן ובצורה מכובדת".

בהקשר זה אציין, כי בעת שראיתי את הקטין ביחידת הסיוע (ביום 26.02.13) הוא צייר אנשים מצוידים במצלמות.

70.6 במסגרת התובענה בתמ"ש [37357-03-12](#) [פורסם בנבו] (תובענה של האב עפ"י פקודת בזיון בית המשפט) הלין האב על הפרת הסדרי הראייה מצד האם, הוכח שהאם מחליפה את בגדי הבן קודם שהקטין מקיים הסדרי ראייה עם אביו, אפילו שהאב לוקח את הקטין ישירות מהמוסד החינוכי.

האם מאידך האשימה את האב, שהוא מלביש לקטין בגדי קיץ בחורף, ובגדי חורף בקיץ ואמרה שהאב מלביש את הקטין בגדים הקטנים ממידותיו, כדי לצבור אצלו בגדים (ראה עמוד 4 לפרוטוקול הדיון בתמ"ש [37357-03-12](#)).

התביעה נדחתה ונקבע על ידי כי בית המשפט אינו עוסק ב"זוטי דברים".

70.7 במסגרת תמ"ש 39866/06 בו ניתן על ידי פסק דין ב-20.3.2012, חייבתי את אם קטין בגין 9 הפרות של הסדרי הראייה עם האב, בפיצוי כספי בסך כולל של 6,000 ₪.

במסגרת תובענה זו תיאר האב כי האם נהגה להוציא הקטין מן הגן לפני תום שעת הלימודים, דווקא בימים בהם נקבעו לו הסדרי הראייה עם הקטין, והוצג לי פסק דין של בית משפט השלום במסגרת ת"פ(ת"א) 1534/08 בו הודתה האם בביצוע העבירות לפיהן סירבה למלא אחרי החלטות בית המשפט לענייני משפחה שקבע הסדרי ראייה לאב.

70.8 מן הבקשה למניעת הטרדה מאיימת ה"ט 43761-09-12 מסתבר כי ב-16.9.12 היה בין הצדדים, הורי הקטין, עימות פיזי אלים בנוכחות הקטין. לטענתה, האב ניסה לחטוף בכוח ובגסות את הקטין ו"עוברי אורח שצפו במתרחש הדפו את האב ומנעו ממנו מלקרוע את הילד מזרועות אמו". לעומת זאת האב טען בבקשתו, כי משהחזיר את הקטין בתום הביקור של הקטין אצלו בתקופת ה"חופש הגדול" הסתבר לו שהאם שכחה שבאותו מועד עליה לקבל הקטין וביקשה ממנו לשמור על הקטין עד שעות אחה"צ, האב הלך עם הקטין לקניון ורכש לו ילקוט חדש, האם דרשה ילקוט זה ומשסירב האב למסור לה את הילקוט בחרה להתנקם בו ע"י יצירת פרובוקציה. האב סיפר כי בהזמנות אחרת ירקה האם לעברו והקטין שאל את אמו מדוע עשתה כן.

70.9 ראייה שלא שמעתי – האב הגיש בקשה (בקשה מס' 44 בתיק זה, בה ביקש לצרף הקלטה ותמלול, בה אומר לו בנו שדיבר בטלפון עם השופטת, כאשר היה אצל אמו, וכן כי במפגש שנערך ביחידת הסיוע עם הקטין, בנוכחותי, עו"ס גב' תמר גוזנר ופסיכיאטרית הילדים, ד"ר ליאור, אמר הקטין כי שיקר לשופטת. האם הכחישה טענות האב, אך מכל מקום בהחלטתי דחיתי הבקשה שהוגשה בשלב כה מאוחר, אך עצם הדברים (בין אם נכונים הם ובין אם לאו) מעידים לעניות דעתי על עומק הקונפליקט בין ההורים.

70.10 במסגרת בקשה מס' 37 בתיק זה (בקשת האב שהוגדרה בכותרתה "בקשה בהולה להעברת משמורת זמנית, ולחלופין לשינוי הסדרי הראייה ולמתן צו הרחקה") מנה שוב האב את כל ההתנהלות הקשה של האם לטענתו. האם הכחישה את הטענות וטענה שהאב מרבה מלל באופן אובססיבי ומייגע.

בהחלטתי, לאחר שנחשפתי ל"מעברים" הקשים שבין ההורים, עת מועבר הקטין מהורה לרעהו, הצבעתי על הקונפליקט העז שבין הצדדים, על כך שהאם בעת שביצעה (בעצמה ושלא כדיון, זימון לאב לבית המשפט) קטעה את ביקור הקטין אצל האב, והוריתי על לינה נוספת של הקטין בבית האב במוצאי שבת ו/או במוצאי חג, הקטין ילון אצלו והאב יחזירו למחרת בוקר, ישירות למוסד החינוכי (ראה החלטתי מ-11.11.2012).

70.11 לאחרונה (ביום 20.03.13) ושלא כדין שלחה ב"כ האם "הודעה" לבית משפט בה היא טוענת לאלימות האב, ולתלונה במשטרה שהוגשה נגדו.

קטונתי מלהבין, אם יש דברים בגו, מדוע אין מוגשת בקשה של ממש, כנדרש עפ"י התקנות, ואם אין דברים בגו, מדוע יש להגיש "הודעות", אחרי שנגמרו ההוכחות והוגשו הסיכומים בשתי התובעות.

.71 הנה ניתן לראות את מימדיו העצומים של הקונפליקט שבין ההורים.

.72 הספרות והפסיקה התייחסו לא אחת לנזקים הפסיכולוגיים העלולים להיגרם לקטינים בגין חשיפה לקונפליקטים הוריים:

אצטט להלן מתוך מאמרו של ד"ר דפנה הקר, ופרופ' רות הלפרין קדרי, בחוברת "כללי ההכרעה בסכסוכי משמורת – על סכנות אשליית הדמיון ההורי במציאות ממוגדרת" (הוצאה מיוחדת נובמבר 2012, מאמר העתיד להתפרסם ב"משפט וממשל" ט"ו)

"... חברי ועדת שניט היו ערים להסכמה הרחבה, בקרב מומחי הפסיכולוגיה, המגובה במחקרים אמפיריים, כי חשיפה של ילדים לקונפליקטים הוריים, היא אחד מגורמי הסיכון החמורים ביותר לרווחתם הנפשית של ילדים להורים גרושים. חלק ניכר מחברי הועדה סברו, שביטול חזקת הגיל הרח ואימוץ הטרמינולוגיה של "אחריות משותפת" ו"זמני הורות" יצמצמו את הקונפליקטים ההוריים, מכיוון שלא תהיה תחרות סביב השאלה מי מההורים טוב יותר. אחרים סברו שביטול חזקת הגיל הרך כל כך חשוב עד כי יש לשלם את מחיר העליה המצופה בשיעור הסכסוכים בין ההורים. רוב חברי הועדה ביקשו לבטל את הסכנה של הליכי סרק החושפים את הילדים לקונפליקטים הוריים באמצעות "שובר שוויון", של מתן משקל מכריע לשיקולי שמירת היציבות בחייו של הילד ולאופן ולמידה בהם טופל על ידי כל אחד מהוריו".

עמדת גורמי הרווחה

73. גם גורמי הרווחה, לא שבעו נחת מהצדדים הניצים לפני, כדי להאיר את התמונה במלואה אסקור את עמדתו של גורמי הרווחה אשר בסופו של יום, פשוטו כמשמעו משכו ידם מההורים הניצים בפני.

74. בתסקיר מיום 08.08.2011 נאמר בין היתר כך :

"ב. מקבל טיפול רגשי, ריפוי בעיסוק וקלינאות תקשורת.

... במהלך השנה האב הגיע בקביעות להדרכה הורית שהתקיימה אחת לשבועיים, ולישיבות עם הצוות הטיפולים, שהתקיימו 3 פעמים. האם לא הגיעה למפגשים אלו.

... התפקוד של ב., אינו יציב ומושפע מהמצב בין ההורים. הילד שמח לקראת כ"א מהוריו.

במרץ 2011, כאשר החל המאבק בין ההורים לגבי ביה"ס המתאים לילד לשנה"ל הבאה, ניכרה ירידה בתפקודו של ב., הוא נראה מבולבל, מנותק, כועס, ולא הגיע לתפקוד שמסוגל הן מבחינה לימודית והן חברתית.

...

התרשמנו מקשר טוב של הילד, עם כל אחד מההורים. כל אחד מההורים מעורב בכל מה שקשור לבנם. להורים יש חילוקי דעות בכל מה שקשור לצרכים של הבן. הם אינם מסוגלים לתקשר ביניהם ונאבקים ביניהם ונאבקים בכל התחומים הקשורים לילד.

המאבקים בנושאים משמעותיים כמו: מסגרת חינוך מתאימה, סוגי טיפול נדרשים, עוד נושאים כמו ביגוד וכספים. שני ההורים מרבים להגיש תביעות לבית המשפט בנושאים השונים והם משקיעים הרבה אנרגיה, זמן וכספים על מאבקים אלה. הם מאמינים שהם נלחמים למען בנם אולם בפועל מצב זה פוגע בילדם שנמצא בקונפליקט נאמנויות ונקרע בין ההורים. ב' מבולבל וחרד, ומאחר שהוא בעל צרכים מיוחדים ומטבעו רוצה לרצות כל הורה – הוא נפגע ממערכת יחסים זו ולהערכתנו נמצא בסיכון גבוה.

... להערכתנו שני ההורים עסוקים במאבקים, ואינם ערים לצורך המרכזי של ב. לשקט ואווירה מקבלת ותומכת מצד שני ההורים ובעיקר לקראת שילובו בביה"ס בכתה א'.

אנו מתרשמות, כי שני ההורים חסרי אמון אחד כלפי השני וכ"א מהם מגלה נוקשות רבה והיצמדות לעמדותיו – הוא. לאור זאת, הוחלט על עריכת ועדת תסקירים שהתקיים ב- 26.09.11 על מנת לגבש המלצות מתאימות.

היום הודיעה לנו, כי היא מתנגדת להשתתף בוועדה זו. אנו רואים חשיבות רבה בהשתתפות שני ההורים".

75. בתסקיר המשלים מ- 28.10.2011 נכתב:

"לאחר כתיבת התסקיר הקודם, מתאריך 08.08.11, ראינו 08.08.11, ראינו של הילד, שהינו בעל צרכים מיוחדים לאור אבחוננו כ- ... בנוסף, ראינו צורך לסייע להורים נוכח אופן התנהלותם ההורית ואי ההסכמות המתמשכות בכל עניין ועניין לאורך זמן.

מצאנו לנכון בפגישה המשותפת, עם ההורים, להתייחס לכניסתו ושילובו של ב. בביה"ס, כך שהוא יוכל להתחיל את לימודיו בכתה א' באווירה רגועה ונינוחה.

בפגישה עם ההורים שהתקיימה ב- 24.08.2011 הועלו בעיות המטרידות יותר.

האם ביקשה מהאב להקפיד על הבאת הילד לביה"ס עפ"י הכללים הקיימים, כלומר - תלבושת אחידה, תלבושת ספורט וכו'...

... כמצוין בתסקיר הקודם, נקבעה וועדת תסקירים שהייתה אמורה להיערך ב- 04.10.11 (במקום 26.09.1011 כפי שצוין בתסקיר לכבודה).

בשיחות הנפרדות עם ההורים, הבהרנו לכל אחד מהם את תשובת הועדה ומטרותיה".

בהמשך נמסר כי באת כח האם דרשה להשתתף בוועדת התסקירים, האב התנגד לכך ולפיכך וועדת התסקירים לא התקיימה.

"... כפי שצוין בתסקיר הקודם, מדובר בזוג הורים שיש ביניהם האשמות קשות וחילוקי דעות בכל נושא הקשור לבנם. הם אינם מסוגלים לתקשר ביניהם, הם מנהלים מאבקים קשים עד כדי כך שקיים ספק עד כמה הם מסוגלים לראות את דרכי בנם.

כל ניסיונותינו להגיע להסכמות איתם ולא אף חלקיות או נקודתיות - נכשלו. גם כאשר נראה, כי דבר מסוים הוסכם על שניהם, תוך זמן קצר אחד מהם או שניהם משנים את דעתם.

התרשמנו, כי כאשר האם סבורה שדברים מסוימים פוגעים בבנה, היא נסערת מאוד, מוצפת ונלחמת למען בנה בכל דרך שהיא.

התרשמנו, כי היא משקיעה את כל כולה לקידום בנה ולעיתים רואה בהתנהלות האב, גורם מחבל לקידומו של ב'. לדוגמה: בקשותיה לשלב את ב. בקיץ האחרון בקייטנת ביה"ס, טיפול הידרותרפיה ונושאים נוספים נשארו במחלוקת שלא נפתרה בין ההורים.

האב יודע לשמור על איפוק כלפי חוץ, אך להתרשמותנו כעסים ותסכולים מועלים כתב ובהם פרטי פרטים לגורמים שונים. בנוסף, התרשמנו, כי בדרכו, הוא יודע לגעת בנקודת הרגישות לאם, שגורמות לה לתגובות קשות.

ההורים מנהלים את מאבקהם מזה כ- 5 שנים ללא כל שינוי משמעותי בהתנהלותם ההורית, ונראה כי המאבק הפך לדפוס קבוע ועיקרי בהתנהלותם, דבר הגורם לדאגה רבה לגבי הילד. להתרשמותנו, לא חל שינוי בהבנתו לגבי השפעת המאבק על בנם.

סיכום

בהתייעצות המקצועית של אנשי המקצוע שהתכנסו לצורך וועדת התסקירים, עלתה דאגה רבה לחשיפתו של הילד למאבקים הממושכים בין הוריו וחשש מהשפעת מצב זה על מצבו הרגשי.

מכיוון שב' הינו בעל צרכים מיוחדים, היותו בעין הסערה, מגביר עוד יותר את הסיכון להתפתחותו.

להתרשמות אנשי המקצועי המשמורת היא לא הנושא העיקרי, אלא חלק מנושאי המריבה בין ההורים, ולכן החלטה לגבי נושא המשמורת, לא יביא, להערכתנו המקצועית לשינוי הדפוס הקיים.

כל ניסיונותינו לעזור להורים לשנות, ולו במעט, את התנהלותם סביב בנם – לא צלח.

... כמו כן, אין לנו מספיק ידע לגבי מצבו הרגשי, ולכן במידה ולא יתאפשר לערוך אבחון מסוגלות הורית הכוללת גם אבחון מעמיק לילד, אנו רואים כהכרח לערוך לילד אבחון רגשי מעמיק ע"י איש מקצוע מתאים, שיוכל להתייחס למצבו הרגשי ולמכלול צרכיו הייחודיים ולתת המלצות בהתאם.

להלן ההמלצות שגובשו עם אנשי המקצוע:

...

1. אבחון מסוגלות הורית עם דגש לאבחון מצבו הרגשי של הילד.
2. במידה ולא יתאפשר אבחון המסוגלות ההורית, בשל התנגדות האם, אנו ממליצים על אבחון רגשי מעמיק של ב. ע"י איש מקצוע מומחה בתחום ה... וקבלת המלצות טיפוליות.
3. אנו רואים חשיבות רבה לכך, שכל הורה יקבל הדרכה הורית בנפרד למען התנהלות יותר נכונה סביב ב'.

...

76. בתסקיר נוסף מיום 19.04.2012 (ניתן על פי החלטתי) נאמר בין היתר כך:

"להלן התייחסותנו בעקבות הבקשה לתסקיר נוסף בעניין המשמורת: בתסקיר שהועבר ב- 28.10.11, המלצתנו הייתה, כי במידה ולא יתאפשר אבחון מסוגלות הורית בשל התנגדות האם, אנו ממליצים על אבחון רגשי מעמיק של ב. ע"י איש מקצוע מומחה וקבלת המלצות טיפולית. בהתייעצות עם מר ציון טוסון, עו"ס מחוזי לסדרי דין, הודגש באופן חד משמעי, כי אין לנו את הכלים כדי לגבש עמדה בעניין המשמורת, ובעצם לא השתנה דבר מהעמדה שהובהרה בתסקירנו הקודם. לכן, לאור האמור לעיל, אנו ממליצות על אבחון פסיכודיאגנוסטי מקיף לילד, הכולל גם אינטראקציה של ב. עם כל אחד מהוריו. להערכתנו, אין צורך בחלק הבודק את התחום הקוגניטיבי, לאור אבחון הקיים משנה שעברה. בנוסף, אנו מבקשות להשתחרר מההופעה בבית המשפט מאחר שעמדתנו הובהרה בתסקירים ואין באפשרותנו לתרום לנושא המשמורת ללא העזרות בכלים הנדרשים לכך".

77. תסקיר נוסף הנושא תאריך 06.06.12 אומר כך :

"עפ"י בקשת כבודה, מועבר בזה תסקיר משלים נוסף המתבסס על פגישה נפרדת עם כ"א מההורים, פגישה בביה"ס עם הצוות המקצועי... דיון מקצועי בשיתוף מר ציון טוסון עו"ס מחוזי לסדרי דין, וגב' תמי שור, מרכזת תחום סדרי דין בג'. בשיחותינו עם ההורים, התרשמנו כי הם נמצאים באותו מקום, כאשר חילוקי הדעות ביניהם כוללים כמעט כל תחום אפשרי הקשור לבנם.

...

דיון

מדובר בילד כבן 7 שאובחן כ... ההורים נאבקים מזה שנים על נושאים שונים הקשורים לילד ועיקר המאבק הוא בנושא המשמורת. ראוי לציין שהסדרי הראייה מתקיימים כסדרם וליד קשר טוב ומשמעותי עם שני ההורים.

...

המאבק בין ההורים ממושך ועוצמתי. בין ההורים ישנם האשמות והמאבק הפך לדפוס קבוע בהתנהגותם. כמצוין בתסקירים הקודמים, וועדת התסקירים שנקבעה בהשתתפות מפקח מחוזי לא יצאה לפועל בשל אי הסכמות בין ההורים. מדובר בילד שאובחן כ- ... ונראה לנו שהמאבקים בין ההורים בענייניו, משפיעים על תפקודו ויכולותיו וכן על מצבו הרגשי. גם אם כיום יש רגיעה יחסית והילד מתפקד, אנו צופים שיהיו עליות וירידות בעוצמות הקונפליקט בין ההורים, דבר שיספיע על הילד. לאחר דיון מעמיק עם אנשי המקצוע, מצאנו שאין לפנינו כלים מספיקים וידע מספיק לבסס את המלצתנו לגבי המשמורת, מכיוון שמדובר בילד הנמצא על רצף ... ויש צורך באבחונים ובכלים נוספים של אנשי מקצוע מומחים כדי לתת לנו את הידע הנדרש להמלצה על משמורת. אנו חוזרים וסבורים כי במקרה זה יש מקום לערוך אבחון מסוגלות הורית שייתן את ההבנה העמוקה לגבי הדינמיקה בין כ"א מההורים לילד וכן לגבי המסוגלות ההורית של כ"א מההורים. אבחון זה ייתן את הידע והכלים הדרושים לגיבוש המלצה מתאימה.

המלצות

1. אבחון מסוגלות הורית עם דגש למצבו הרגשי של הילד.
  2. במידה ולא יתאפשר אבחון מסוגלות הורית, אנו ממליצים על אבחון רגשי מעמיק של ב' עם אינטראקציה של כ"א מההורים ע"י איש מקצוע מומחה בתחום.
  3. אנו ממליצים שהאיבחון יעשה במכון "שלם" בראשל"צ".
- (הקווים המדגישים אינם במקור ש.ג.).

78. להלן אביא מובאות רלוונטיות מתוך חקירת חותמות התסקיר בפרוטוקול הדיונים שהתקיימו בפני, והדברים מדברים בעד עצמם:

78.1 בישיבת 10.06.12 נחקרה עו"ס הגב' ע.ב.א. (עמוד 24 שורות 19-11):

"... כדי לגבש דעה שבסופו של דבר תביא להמלצות, מדובר במקרה מאד מורכב, מאד מסובך, כשלא במקרה אנו שתי פקידות סעד לסדרי דין, דבר שהוא מאד חריג. מלבד אלימות או התנהגות חריגה כזו או אחרת יש מכלול של דברים שאנו אמורים לברר כדי לגבש תמונה. כשיש מורכבות אנו נוהגים להתייעץ עם גורמי סעד מחוזיים. במקרה הזה היו שתי התייעצויות, אחת, נקבעה ועדת תסקירים ששני ההורים בסופו של דבר לא איפשרו אותה, וזה כלי מאד חשוב כדי לגבש המלצה. זה היה עם גב' ויו הופמן שבינתיים יצאה לגמלאות. והיתה התייעצות נוספת מאד מעמיקה עם פקיד הסעד המחוזי ציון טוסון. אני מוכרחה לציין שמדובר בילד שאובחן כ- ... והוא איפשהו על הרצף, ולנו את הכלים לדעת איפה הוא על הרצף ומה הדרך כדי להגיע לאבחון מה טובתו. הוא המוקד".

78.2 בחקירתה הנגדית של פקה"ס לסדרי דין ביום 10.02.13 מתארת פקה"ס מצב של

"כאוס" בין ההורים ומחול שדים המרחף סביב הילד (עמוד 46 לפרוטוקול):

ש"ש: בתסקיר הקודם שהגשתם מיום 28.10.2011 בשני

מקומות בתסקיר אתן רושמות שהמשמורת אינה הענין העיקרי. ובתסקיר האחרון שהוגש ב- 6.6 אתן רושמות שעיקר המאבק הוא בענין המשמורת. גם בשיחות שלי אתכן הבהרתן לא פעם שענין המשמורת לא יפתור את המחלוקות בין הצדדים. אני רוצה שתסבירי את ההבדל בין שתי האמרות האלה בשני התסקירים.

ת. התיק או התביעה היא על משמורת, אחד הדברים

העיקריים זה משמורת, אבל לעניות דעתנו, כולל המפקחים שלנו, הבעיה היא לא המשמורת אלא כל ההתנהלות. מידי יום, ואולי אם אני טועה, אני מוכנה להגיד מידי יומיים, קורים דברים סביב ההתנהלות של הילד, סביב ביגוד, טלפון, חוגים, הכין שיעורים או לא, בלי סוף. אם הוא מגיע עם ביגוד מתאים או מחליפים לו במהלך היום את הביגוד כי הוא הולך להורה אחר, כל מיני דברים שאנו מאד חוששים מההשפעה של ההתנהלות האינטנסיבית הקשה סביב הילד ומה הילד קולט. מאחר ומדובר בילד שמאובחן כ- ... שנתן זינוק באמת מאד גדול במהלך השנה הזו, מאחר ומדובר בילד שקשור לשני ההורים, אוהב את שני ההורים, זקוק להם, אנו מרגישים שלפני שתעשה פעולה דרסטית

כלשהי, שאולי לא תהיה ברירה אלא לעשותה, אין מנוס מעריכת אבחון מעמיק יותר כי אחת הבעיות זה סביב ההבנה של הילד, מה הילד מבין, כי כאילו מתנהל מחול שדים סביבו. על אחת כמה וכמה ילד עם צרכים מיוחדים, שלא נדבר על ילד רגיל שאני לא יודעת איך היה מתמודד עם זה. לכן אנו חושבים שאבחונים מתאימים אולי היו יכולים לסגור את הדברים. עדיף אבחון של מסוגלות הורית ובמידה ובשום פנים ואופן זה לא יילך, בלית ברירה, אבל באמת בלית ברירה, אבחון רגשי שכולל אינטראקציה של הורה ילד".

78.3 באת כח האם חקרה את עו"ס ע.ב.א., ואביא דבריה בעמוד 30 לפרוטוקול (ישיבת 10.06.12).

בתסקירך מיום 28.10.11 נטען פעמיים כי המשמורת היא לא הבעיה העיקרית. בתסקיר המשלים מ- 6.6.12 את כותבת שכיום יש רגיעה יחסית, הילד מתפקד, אבל מכיון שאתם צופים בעתיד שאולי לא תהיה רגיעה, אתם ממליצים על בדיקת מסוגלות הורית. בגלל צפיה עתידית צריך להמליץ על בדיקה כזו או אחרת? אתם גם אומרים בתסקיר שהסדרי הראיה מתקיימים כסדרם "לילד קשר טוב ומשמעותי עם שני ההורים". "הצוות המקצועי מתרשם כי ב' ילד שמח, אוהב להגיע לבית הספר..." (מקריאה).

הדבר הראשון שבא לי לומר, שאם הכל טוב אז למה כל הדיונים? אבל לענין, רק בימים האחרונים נודע לנו על בעיית הרטבה של ב., שזו רגרסיה, ועולה ענין של משהו במועדונית שהיה כך או אחרת, כלומר, סביב ב. מתנהלים דברים קשים, ב' מבחינה רגשית חווה דברים מאוד קשים. ההרטבה בגיל 7 מאד מדאיגה. הדבר השני הוא שגם רגיעה זמנית עם משפחה שבמשך שנים מתנהלת כמו שמתנהלת, ואולי אחת ההוכחות זה התביעות הבלתי פוסקות לבית המשפט, מראה שזה רגיעה זמנית ביותר, והלוואי והיא היתה נמשכת. אנחנו לא יכולים לדעת, וזה רק אבחונים יכולים להראות, מה הנזקים הרגשיים שעלולים להיות עם הגדילה העתידית, וזה יכול להיות עוד שבועיים או עוד כמה

חודשים, בגדילה של ב.. זה רק אבחונים מתאימים יכולים לעזור". (הקווים המודגשים אינם במקור – ש.ג).

78.4 בדיון שהתקיים ב- 10.02.2013 בתביעת האם נחקרה שוב עו"ס ע.ב.א, להלן אביא מדבריה (עמ' 46 לפרוטוקול):

"שאלת בימ"ש: המחלוקת בין הצדדים קשה מאד. אני אצטרך בסופו של יום להחליט מי יהיה ההורה המשמורן. מי לדעתך פחות גרוע לילד מבין ההורים?

ת. **אנו לא סתם התעקשנו על הענין של מעורבות הורית. מאד קשה לי לענות על שאלה כזו, ואני רוצה טיפה להסביר, אולי זה יעזור. בגלל שהמשפחה בתסקיר הזה במיוחד גרה אותנו, שאבה אותנו למקומות שבגללם התסקיר נכתב ב- 18 לחודש והועבר לבימ"ש לפני שבוע, כי כל הזמן היו הערות. אנו ראינו את זה ככאוס, שהילד נחשף לדברים שבעבר לא נחשף כי זה עוד יותר מדאיג. ראינו מקום כי המסוגלות ההורית תקועה, להתמקד בצרכים של הילד, בטובת הילד, לפחות לעזור לילד.**

ענין המשמורת, אני רוצה טיפה להרחיב בנושא הזה. ידוע לכולם שהורה משמורן לא יכול להחליט החלטות בלי הסכמה של ההורה הלא משמורן, כלומר אם תהיה משמורת כזו או אחרת צריכים הסכמה לגבי כל דבר. עם הזמן קיימת מגמה של משמורת משותפת יותר ויותר, גם עם הורים שלא מסתדרים ביניהם. הם לא מסתדרים אם הורה אחד משמורן ולא יסתדרו באותה מידה אם שניהם משמורנים. ברוב העניינים, לימודים, בריאות, צריכה להיות הסכמה של ההורה השני שהוא לא משמורן בכל מה שנוגע לילד. הורה אחד לא יכול, גם אם הוא משמורן.

לדעתי זה יותר ענין פסיכולוגי, חוויה פסיכולוגית, שכל הורה מרגיש שאולי הוא שווה יותר אם הוא המשמורן. אנו משתמשים במקום הסדרי ראייה זה באמת חלוקת השעות של הילדים, ובמקום משמורת אנו נוהגים להשתמש ב- תוכנית הורית..."

79. בשולי הדברים אעיר, שחקירות העובדות הסוציאליות נותנות התסקיר, היו שלא לצורך.

הם נחקרו ע"י הצדדים באורח מייגע על פרטים שוליים השנויים במחלוקת ביניהם, אך חזרו כאמור על עיקרי דבריהם: אין להן מה להוסיף ואין בידיהם כלים אם לא תוערך בדיקת מסוגלות הורית. הלכה למעשה, הם סירבו להמשיך ולטפל במשפחה.

בדיקת המסוגלות ההורית והראיון עם הקטין

80. בקדם המשפט הראשון אשר התקיים בפני ב- 24.02.2011 הוריתי על הזמנת תסקיר משירותי הרווחה. קבעתי קדם משפט נוסף ליום 08.05.2011.

81. בקדם המשפט של ה- 08.05.2011, השתכנעו הצדדים, בהעדר תסקיר, למינוי מומחה מטעם בית המשפט. עקב כך ניתנה על ידי, החלטה הממנה את מכון "שלם" כמומחה מטעם בית המשפט, ותיתן חוות דעת באשר למסוגלות ההורית של כ"א מההורים. (ראה החלטתי בעמודים 13-14 לפרוטוקול).

82. עם תום הכתבת החלטתי, קמה באת-כח האם ואמרה:

"חלה כאן אי הבנה, מרשתי התכוונה, שבימ"ש על מנת להאיץ את ההליכים מבקש למנות מומחה שיתן חוות דעת בכלל ולא בדיקת מסוגלות הורית. לכך מרשתי לא מסכימה ולא הסכימה. שנית, לצערי, מתיקים אחרים שנוהלו על ידי יש לי נסיון עם מכון שלם ולא הייתי רוצה שזה המקום שמרשתי או כל לקוח אחר שלי יהיה שם, זה גם חוות דעת של פסיכולוגים על המקצועיות של המכון וטיב המתמחים שעושים את הבדיקות. מעבר לכך, בענין ההוצאות, מרשתי נושאת כל הזמן בהוצאות בענין מומחים. עד היום אין אבחון של הקטין ומרשתי אינה יכולה לשאת בהוצאות ולשלם את מחצית הסכום".

בשלב זה איפוא לא היה בידי לחייב את הצדדים במינוי מומחה למסוגלות הורית (ראה [בר"ע \(חי\) 450/06 פלוני נ' אלמוני](#) [פורסם בנבו] 08.11.2006) (פורסם במאגר "נבו").

83. בינתיים הגיע התסקיר, ובישיבת קדם המשפט ב- 07.11.2011 הצבעתי בפני הצדדים על ההמלצות, ובהן קיום אבחון ובדיקה למסוגלות הורית. הצדדים טענו, ב"כ האם התנגדה, והאב הסכים, אך טען שיש לחלק ההוצאות בשווה בין הצדדים בבדיקה כזו. ב- 10.10.2011 ניתנה על ידי החלטה, המורה על מינוי הפסיכולוגית הקלינית **הדרה בר** כמומחית מטעם בית המשפט, ליתן המלצות באשר להורה המשמורן, ומה תהיינה הזכויות של ההורה שאינו משמורן להסדרי ראייה. ניסיתי בהחלטתי להתחשב בהסתייגויות האם ממכון שלם.

84. האם המשיכה בסרבנותה, למלא את החלטת בית המשפט ולא שיתפה פעולה גם עם הפסיכולוגית **הדרה בר**, כפי שהמומחית הודיעה לי.

- .85** דיון ההוכחות שנועד ל- 10.06.12 לא התקיים עד סופו שכן האב הודיע לי שאינו מסוגל לקיים חקירות עקב העובדה שרק ביום חמישי האחרון קיבל את תצהיר העדות הראשית של האם (הדיון התקיים ביום א' בשבוע). הודעתי לצדדים, כיוון שהכל מתארך, כי אתן החלטה בעניין המסוגלות ההורית, ואזכיר, כי החלטתי ניתנה לאחר חקירת עו"ס ע.ב.א שחזרה והדגישה בחקירתה את הצורך במינוי מומחה למסוגלות הורית.
- .86** האם לא שיתפה פעולה עם המכון, וסירבה למלא הוראתי וזאת למדתי מדיווחי מכון שלם.
- התנהלותה של האם אינה ראויה בעיני, אולם איני יכולה לכפות עליה דבר, אלא להסיק מסקנות מהתנהגותה. אומר כבר כאן, כי פנייתי אל האב כי יישא במלוא העלות ויגבה מחצית מהאם אף היא הושבה ריקם.
- .87** אזכיר עוד, כי התנהגותם של ההורים מנעה גם את קיומה של וועדת התסקירים, ובהעדר וועדת תסקירים ומינוי מומחה לבדיקת מסוגלות הורית, נותר בית המשפט ללא כלים מקצועיים של ממש.
- .88** בנסיבות העניין, ומשהדיונים התארכו עוד, הודעתי כי אראה את הקטין ביחידת הסיוע, יחד עם עו"ס גב' תמר גוזנר מיחידת הסיוע ופסיכיאטרית ילדים ד"ר ליאור, וכך נעשה ב- 26.02.13.
- .89** שמיעתו של הקטין נעשתה בהתאם להוראות פרק כ"ו(2) לתקסד"א התשמ"ד-1984 תחת הכותרת "השתתפות ילדים". התרשמויותי מהראיון עם הקטין, יישמרו בכספת בית המשפט ויהיו חסויות, למעט בית המשפט של ערעור כאמור בתקנה 258 ל"ג (8) לתקסד"א התשמ"ד-1984. אוכל לומר רק כי במהלך הראיון הומחשה מאוד הפרובלמטיקה והקונפליקט שבין ההורים.
- .90** אומר כבר עתה, כי סירובה של האם חמור מאוד בעיני. כהתנהלות של הורה סביר, המבקש סעד מבית המשפט, האם לא יכולה הייתה לסרב לקיומה של בדיקה כזו, ולא למינוי המומחה מטעם בית המשפט. שקלתי אף, עקב סירובה זה, להעניק את המשמורת המלאה לאב על הקטין עקב כך.
- .91** עוד אומר, כי לא ייתכן שצד המתדיין בפני בית המשפט, יסרב למלא את הוראות בית המשפט ואת החלטותיו וירחץ בניקיון כפיו. ככל שלמדתי, אין זו הפעם הראשונה שהאם מסרבת למלא

הוראות שיפוטיות, וערכאת הערעור כבר נדרשה לעניין זה שבין הצדדים, וכל זאת עוד במסגרת החלטותיו של המותב הקודם. בעניין זה, אפנה [לבר"ע\(ת"א\) 1648/07 ש.ר. נ' י.נ.](#) (פורסם במאגר "נבו"). (30.04.2008)

מכל מקום לא סביר, כי האם תשאיר את בית המשפט בלא כלים מתאימים לבחון את סוגיית המשמורת, וחטאת זה רובץ לפתחה.

.92 אוסיף עוד בקצרה, כי התרשמותי מהריאיון והתצפית בקטין, היא, כי הקטין מוסת מאוד ע"י אימו, וקרוע בקונפליקט נאמנויות מצד, שקשה מאוד, בכלל, לילד בגילו, ובאופן מיוחד לילד שאובחן כ – .... כל החלטה שלא תתקבל, תחייב את ההורים לקבל הדרכה הורית מסיבות וטיפול בקטין.

.93 נראה, שבהעדר כלים מקצועיים של ממש, אאלץ לסמוך על הריאיון, ועל המלצות התסקירים השונים, והכל כפי שאפרט בהמשך.

על משמורת ואפוטרופסות

94. אסטה קלות מדרכי ואתעכב על נושא נוסף: על ההבדלים שבין משמורת ואפוטרופסות, אשר ככל הנראה ההורים שניהם אינם מבינים הבדל זה.

95. סעיף 14 לחוק [המשפטית והאפוטרופסות](#) תשכ"ב – 1962 קובע לאמור:
"מעמד ההורים

ההורים הם האפוטרופסים הטבעיים של ילדיהם הקטינים".

היינו, שני ההורים כאחד ממלאים תפקיד של אפוטרופוס לקטין מבלי קשר למי מהם הוא המשמורן בקטין.

96. סעיף 18 לחוק [המשפטית והאפוטרופסות](#) תשכ"ב – 1962 קובע לאמור:
"שיתוף בין ההורים

(א) **בכל עניין הנתון לאפוטרופסותם, חייבים שני ההורים לפעול תוך הסכמה והסכמתו של אחד מהם לפעולתו של רעהו, יכולה להינתן מראש או למפרע, בפירוש או מכלוא, לעניין מסויים או באופן כללי, וחזקה על הורה שהסכים לפעולת רעהו, כל עוד לא הוכח היפוכו של דבר. בעניין שאינו סובל דיחוי, רשאי כל אחד מההורים לפעול על דעת עצמו".**

97. [בחוק המשפטית והאפוטרופסות](#), תשכ"ב-1962, לא נזכרת המשמורת, והפסיקה התייחסה אל התיבה "משמורת" – כאל הזכות להחזקתו של הקטין, היינו היכן יגור הקטין, ומה יהיו זכויות ההורה שאין הקטין גר איתו להסדרי ראייה, הדבר גם עולה מהוראות סעיף 24 לחוק המשפטית והאפוטרופסות תשכ"ב – 1962.

98. חברי, **כב' השופט אסף זגורי**, בפסק דין מאלף ([תמ"ש \(טב\) 5782-08-09](#) א.ק. נ' נ.ק. (23.10.11) (פורסם במאגר "נבו") הראה, שהיו פסקי דין שהבחינו בין "משמורת משפטית" (שהינה בעצם אפוטרופסות) לבין "משמורת פיזית" שפירושה אחזקה, כך למשל הופנה בפסק דינו, לפסק הדין בעניין [תמ"ש\(ת"א\) 36621/06 ט.מ. נ' ע.מ.](#) (25.11.09) (פורסם במאגר "נבו").

לא אחזור על ההנמקות המפורטות שבפסק דין זה, אך אוסיף כי גם אני סבורה ש"משמורת" היא "מזכה צרה" יותר מתוך המונח הכתב של אפוטרופסות והוא המקום בו יתגורר הקטין, וזאת אני למדה מהוראות סעיף 15 לחוק [המשפטית והאפוטרופסות](#) הקובע את חובותיהם של ההורים במסגרת אפוטרופסותם, וכולל בהן החובה והזכות לדאוג לצרכי הקטין, לרבות חינוכו, לימודיו, הכשרתו לעבודה ולמשטח ידי ולעבודת... וצמודה לה הרשות להחזיק בקטין ולקבוע את מקום מגוריו.

משנה תוקף יש לניתוח זה, לאור הוראת סעיפים 24 ו-25 [לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות](#) תשכ"ב, החוזר על המינוח של "החזקה" כקטין, מקום שהורים אינם גרים יחד.

אמור מעתה: משמורת, היא קביעת מגוריו של קטין, בעוד יחד תפקידי האפוטרופסות כהגדרתם בחוק, נשארים של שני ההורים גם יחד. היינו ההורה המשמורת וההורה שאינו משמורן, או אף במקרה של "משמורת משותפת" – היינו כאשר קטין חולק מגוריו בין שני הוריו. בעניין זה, אין לי אלא לחזור ולהזכיר מאמרו של פרופ' א' שאקי "עיון מחדש בטיבה של זכות ההורים למשמורת על ילדיהם הקטינים" עיוני משפט ט' עמוד 59 התשמ"ג; כן ראה דו"ח וועדת שניט (הוועדה הציבורית לבחינת ההיבטים המשפטיים של האחריות בגירושין).

99. הדברים שהבאתי לעיל, הינם דברים ידועים, והבאתי אותם כדי שההורים הניצבים בפני יבנו, שהקטין הנמצא בתוך בין הוריו הניצים אינו רכוש של מי מהם, ולאיש מהם אין "קושאן" לבעלות עליו. שניהם הורי הקטין, ולשניהם אחריות לכל דבר משמעותי בחינוכו, בריאותו וגידולו. הדבר היחיד שנמסר להכרעתי הוא עניין המשמורת או "החזקתו" של הקטין, כלומר אצל מי מהוריו יגור הקטין (לשון אחר מי מהוריו של הקטין יהיה "המשמורן") ומה יהיו הסדרי הראייה של הקטין עם ההורה שלא יהיה "משמורן".

להמחשת האמור לעיל אצטט מתוך [בע"מ 5710/05 פלוני נ' פלוני](#) (06.07.06) (פורסם במאגר "נבו") דברים היפים לענייננו:

"גם משעה שחיהם המשותפים של ההורים עולים על שרטון, ואחד מן ההורים מקבל את המשמורת הפיזית על הילד, עדיין נתונים שאר ענייני האפוטרופסות להורים במשותף. בהחלטות עקרוניות, הנוגעות לזכותו – חובתו הכללית של ההורה כלפי הילד, על ההורים לפעול בהסכמה, ואם לא עלה הדבר בידם, עוברת ההכרעה לבית המשפט".

"לפי סעיף 25 [לחוק הכשרות \(בג"צ 181/68 פלורסהיים נ' בית הדני האזורי בחיפה, פ"ד כ"ב \(2\) 723 .... ע"א 2266/93 הנ"ל...](#)"

"הנה כי כן, עפ"י סעיף 25 [לחוק הכשרות](#), כאשר הורי הקטין חיים בנפרד, בכל נושא הנתון לאפוטרופסותם לגביו חלוקים הם ביניהם מבלי שהצליחו להגיע להסכם, עוברת ההכרעה לבית המשפט, אשר יכריע בעניין לטובת הקטין".

"בחוק לא נקבעה מגבלה כלשהי ביחס לאופן בו יופעל שיקול דעתו של בית המשפט. על כן, לכאורה, מלשונו הפשוטה של החוק עולה, כי כאשר חלוקים ביניהם ההורים בשאלה האם לשלוח את ילדם או ילדתם לטיפול פסיכולוגי, יכריע בכך בית המשפט בהתאם לעקרון טובת הקטין, ככל עניין אחר הנתון לאפוטרופסותם ומצוי במחלוקת ביניהם..."

קביעת המשמורת בקטין

100. כידוע, קבעה הפסיקה כי השיקול הבלעדי המנחה את בית המשפט בדינו בסוגיית משמורת בקטינים הינו עיקרון טובת הקטין.

101. ועוד קבעה הפסיקה :

"... בית המשפט אינו אינו כבול בהחלטות קודמות בעניין המשמורת, ואף בהחלטה שאישרה את הסכמת הצדדים לגבי משמורת, כבמקרה דנן, זאת במידה ומוכח כי טובת הקטין מחייבת שינוי ההחלטה שניתנה בעניין משמורתו, ראה גם סעיף 24 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, תשכ"ב – 1962, לפיו דין הסכם בין הורים לגבי משמורת קין, שאושר ע"י בית המשפט, כדין החלטה, להבדיל מפסק דין".

ראה ע"א (חי) 384/06 ו. ואח' נ' ו' (ז') מ' (28.3.07) (פורסם במאגר נבו).

אציין עוד כי בעת שנקבעו הסדרי המשמורת והראיה, היה הקטין רך בשנים, ואילו ככך שנקף הזמן התברר הצידוק, העולה מאליו, והמשתף בתסקירים ובדוחות שנסקרו לשינוי מהותי בקביעת הסדרי הראיה והמשמורת של הקטין, כפי שנקבעו בשעתם בהסכם שקיבל תוקף של **פסק דין**.

102. בחינת טובתו של הקטין, מביאה אותי למסקנה כי אכן, הקטין קשור אל שני הוריו, וצריך את שניהם (ראה התסקיר מיום 8.8.2011). עוד אני מגיעה למסקנה, מתוך בחינת עדותם של הצדדים והתסקירים, ולאחר צפייה בקטין, כי אין מנוס בנסיבות מחלוקת המשמורת בקטין בין שני הוריו.

103. מצב זה של "משמורת מחולקת", יהווה "שובר שוויון" במשמעות המאמר של ד"ר הקר ופרופ' הלפרין קדרי, במובן זה שיצומצמו הקונפליקטים ההוריים, ולא יהיה מצב לפיו קביעת הורה משמורן אחד יגרום לשלילת דמותו של ההורה האחר, הן בעיני אותו הורה, ועיקר לכל – בעיני הקטין.

ברצוני להדגיש כי הכוונה ל**משמורת מחולקת**, ולא למשמורת משותפת, שכן ההורים נאבקים ביניהם, עם זאת גם **במשמורת המחולקת** אני רואה העברת מסר חינוכי לקטין באשר לנוכחותם של שני ההורים בחייו, ולכך שבית המשפט אינו "מפקיע" ממי מההורים לחלוטין את המשמורת.

ראה בעניין זה פסקי הדין של תמ"ש(כ"ס) 11657/03 וכן תמ"ש (קר) 17120/07, אם כי שני פסקי דין אחרונים אלה דיברו על "משמורת משותפת" דווקא.

104. נראה שגם רוב התנאים המקדמיים (שנקבעו אמנם למשמורת משותפת – אך ישימים במידה מסוימת גם לקביעת שלעיל) מתקיימים:

- 104.1** הוכח כי לשני ההורים מעורבות רבה בחיי הקטין.
- 104.2** ההורים גרים שניהם בסמיכות זה לזה ובהסכם שקיבלו על עצמם, ואשר מתואר לעיל, אף קיבל תוקף של פסק דין, הם אף הסכימו להוסיף ולהתגורר בסמיכות זו לזה.
- 104.3** מתוך התסקירים עולה כי קיים קשר טוב בין כל אחד מההורים לבין הקטין.
- 104.4** אין כל תקשורת בין ההורים, ומשכך לא יכול להיות ביניהם תיאום ולו מינימאלי. מטעם זה, לעניות דעתי, לא ניתן לקבוע "משמורת משותפת", אלא דווקא "משמורת מחולקת", עם חוקיות הורית בוררה לחלוקת זמני השהיה של הקטין עם כל אחד מהוריו.
- 104.5** אינני יכולה לשפוט כל מאום על פי "רצון הקטין", שכן עקב קביעתי שהקטין מוסת על ידי אמו ובהתחשב באבחון של הילד כ... , ועקב גילו הצעיר – הרצון המילולי אינו עולה בקנה אחד עם הבעות רצונו באינטראקציה שבין ההורים לבינו, והתנהגותו בכלל, כמפורט בדו"ח החסוי השמור בכספת בית המשפט.

105. כידוע, קובעת ההלכה המשפטית, כי בבוא בית המשפט להידרש לסוגיית משמורת הילדים, עליו לשקול, בכל מקרה ומקרה, את טובתו הקונקרטית של הקטין שעניינו נדון בפניו (ראה בג"צ 5227/97 דויד נ' בית הדין הרבני הגדול בירושלים, פ"ד נה (1) 453 (1998)).

בהביאי בחשבון את טובתו הקונקרטית של הקטין נשוא ההכרעה, שוב מגיעה אני למסקנה כי יש לקבוע משמורת מחולקת, וזאת מן הטעמים הבאים:

105.1 "המעברים" בין ההורים בעת לקיחת הקטין והחזרתו קשים במיוחד, הקטין חזה מחזות קשים עת חסם האב בגופו את הקטין, והאם קרעה את הקטין מזרועות האב, ונטלה אותו ממשמורתו בערב ראש השנה, ביום 16.9.12, והכל נעשה בנוכחות הקטין אשר פרץ בבכי.

אציין כי על מנת למנוע החיכוכים שבין ההורים בעת נטילתו והחזרתו של הקטין, נאלצתי להורות על הרחבת הסדרי הראיה של הקטין עם האב, ולינה נוספת של הקטין בבית האב גם במוצאי שבת, כדי שהאב יחזיר את הקטין לא אל בית האם אלא

ישירות למוסד החינוכי (ראה הפירוט העובדתי בהחלטתי בבקשה מס' 37 מיום 11.11.2012).

105.2 האם מאשימה את האב באובססיביות, בהתעללות בקטין ואלימות כלפיו, ואילו האב מאשים את האם בהזנחת הקטין, בחוסר התחשבות בצרכיו, ובהנחלת אורח חיים שיפריע לגידולו ועיצובו כאדם בוגר. היינו, קביעת משמורת אצל מי מהורים, נוכח הקיצוניות הרבה בהתנהגותם, וריבוי התביעות והאשמות ביניהם, תביא לשלילת ההורה האחר.

אזכיר בהקשר זה, כי פקידת הסעד, הגב' בנאור, התבטאה בחקירתה הנגדית כי על גבי הקטין מתנהל "מחול שדים" ו"כאוס". ברור שדבר זה אינו משרת את טובתו של הקטין ואף פוגע בו רגשית מאוד. מסקנתי: **משמורת מחולקת** – תמנע את שלילת ההורה האחר, ותיטיב עם הקטין.

105.3 הקטין רגיל להווייה של שני בתים שונים: בבית האם יש חיות, בבית האב יש מחשב ומשחקי מחשב. בבין האם אוכלים פטרוזיליה ומרק דלעת, בבית האב אוכלים גם קציצות (ראה הראיון החסוי). היינו, המציאות המחלקת את "ביתו" של הקטין לשניים, נתפסת בעינינו כטבעית מיום היוולדו, והמשכה של מציאות זו, אף תקנה לו יציבות וקביעות, דבר שהוא זקוק לו מאוד, דווקא בהתחשב בהיותו מאובחן כ... .

105.4 גם גורמי הרווחה המליצו על חלוקת השהיה של הקטין בין הוריו של הקטין, כאמור בדבריה של פקה"ס, הגב' ע.ב.א, בעמוד 46 לפרוטוקול, ואף על משמורת משותפת.

105.5 כאמור בדבריה, הקטין חווה "כאוס" ו"מחול שדים" המתחולל סביבו. אין פלא שבראיון שקיימתי (כאמור, בנוכחות עו"ס של יח"ס גוזנר וד"ר ליאור) ביום 26.2.13 צייר הקטין שני אנשים המצוידים במצלמות (גם ההורים מרבים לצלם איש את רעהו כדי "לתעד", לטענתם, את העוולות שגורמים הם איש לרעהו), וכן ציור חללית לשים בה את האנשים הרעים ולשלוח אותם מכדור הארץ.

105.6 הקטין מודע, למרבה הצער, להליך המתרחש בבית המשפט. כך, בראיון הרבה להכות בפטיש שבחדר המשחקים, בו התקיים הראיון, וכאשר נשאל מדוע הוא מכה בפטיש, אמר שכך נוהג השופט בבית המשפט, "כי צריך שקט". אני מאמינה כי אם תהיה חלוקת מדויקת של השהות בין הוריו של הקטין, בלא "הסדרי ביקורים" ירגע, ולו קמעא, ה"כאוס" ו"מחול השדים" המתחולל סביב הקטין בכל פעם שהוא "עובר" מהורה אחד למשנהו.

106. ערה אני לכך, שאין בפסיקה קביעות רבות של "משמורת מחולקת", או ביתר דיוק כמעט ואין, ואולם אני סבורה, כי בכמה מקרים אותם מניתי לעיל, נעשה שימוש בחובה משמורת משותפת כאשר הכוונה הלכה למעשה, היא למשמורת מחולקת.

צר לי לומר, אך הורים שמתנהגים כך כלפי הקטין, ומסכנים את שלומו הנפשי והריגשי, אינם יכולים לקיים כל שיח או שיתוף פעולה ביניהם, ונראה, כי עוד ימשיכו לפקוד את בתי המשפט חדשות לבקרים, ולי, לא נותר אלא להקטין, כמידת האפשר את מחול השדים המתחולל סביב הקטין.

בהקשר זה מצאתי לנכון להזכיר את התייחסותן של מחברות המאמר "כללי ההכרעה בסכסוכי משמורת – על סכנת אשליית הדמיון ההורי במציאות ממוגדרת" (ד"ר דפנה הקר ופרופ' רות הלפרין קדרין) (שם).

בעמוד 47 "מתווכחות" המחברות עם חלק מהמלצות וועדת שניט בנושא "תוכנית הורית ו(אי) קביעת מקום מגורים עיקרי", אין בידי לקבל את הטיעונים שם, ואני סבורה, שבנסיבות המקרה הקשה, הנדון בפני, ואישיותם של הנפשות הפועלות והתנהגותם – אין בפני גם כל מוצא אחר.

107. אוסיף עוד, כי כמו במשמורת המשותפת, כך גם במשמורת המחולקת, יש חשיבות עליונה למגוריהם הסמוכים של ההורים, כיום הם מתגוררים בג' (האם) ובת"א (האב). באוזני המחודדת קלטתי, כי לאם תוכניות לעבור להתגורר ברחובות או במקום מרוחק מבית האב. היא אינה רשאית לעשות כן, הן משום שהתחייבה על כך בהסכם שקיבל תוקף של פסק דין, והן משום טובתו של הקטין.

108. בהמשך אמנה את תוכנית הטיפול בה אני מחייבת את ההורים ביחס לקטין ולעצמם ותוכנית זו היא חלק מקביעותי בהתייחסת למשמורת המחולקת, ואם מי מההורים לא ישתף פעולה עם התוכנית, אשקול את מעמדו כמשמורן כלפי הקטין.

אזכיר עוד כי בדיווח מיום 10.02.13, דיווחה עו"ס יחידת הסיוע הגב' תמר גוזנר, שהמליצה על תוכנית הטיפול, כי בלא הטיפול המוצע עלול מצבו של הקטין להחמיר באופן בלתי הפיך.

אזכיר, כי בתוקף סמכותי עפ"י [חוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות](#) ליתן תוכנית כזו ולחיוב הצדדים והקטין בה לעניין זה ראה: [ע"מ 5710/05 פלוני נ' פלוני, פ"ד ס"א \(2\) 663](#).

אכן, גם במקרה שלפני לא מתקיימת הנחת המוצא שהוריו של הקטין פועלים לטובתו, ובתוקף סעיפים 19 ו-68 [לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות](#) תשכ"ב – 1962 ועפ"י המלצת גורמי

הרווחה ועובדת יח"ס והפסיכיאטרית ילדים ד"ר ליאור, ומאחר שההורים פוגמים רגשית בקטין ניתנות ההוראות שלהלן.

109. ולהלן "תוכנית הטיפול":

109.1 ההורים יפנו למרכז "מראות" שהוא מרכז איבחוני טיפולי, במסגרת בית חולים דנה לילדים ת"א, המוכר ע"י משרד החינוך, משרד הבריאות והמל"ל והמאגד תחת קורת גג אחת את הטיפול בילדים בעלי ליקויים בספקטרום ה...ג, לאורך זמן (מגיל 6-18) כאשר ניתן לקבל מימון לטיפול באמצעות קופת החולים.

109.2 ההורים יקבלו כ"א מהם לחוד, הדרכה הורית כפי שייקבע ע"י גורמי הרווחה, ובהעדר קביעה כזו, עפ"י המלצת יחידת הסיוע.

110. באשר לאופן ביצוע המשמורת המחולקת, או התוכניות לחלוקת השהייה של הקטין בין הוריו: כיום הקטין **במשמורת אימו** ולן אצל אביו פעמיים בימי החול, ונמצא אצלו בכל סוף שבוע שני לסירוגין, כולל לינה נוספת באותו סופ"ש שהוא מצוי אצלו גם במוצ"ש.

מעתה שני ההורים יהיו משמורנים לקטין.

111. חלוקת זמני השהייה של הקטין בין ההורים תהיה כדלקמן:

111.1 הקטין ישהה אצל אימו בימים א', ב' ו-ג' בשבוע, ילון אצלה, והיא תביא אותו למוסד החינוכי בבוקר.

111.2 הקטין ישהה אצל אביו בימים ד', ה' ו-ו' בשבוע ילון אצל האב והוא יביא אותו בבוקר אל מוסד החינוך.

111.3 בימי שבת לסירוגין יהיה קטין וילון אצל מי מהוריו, פעם אצל אימו ופעם אצל אביו.

111.4 בימים בהם הקטין שוהה אצל אימו, ביום שבת ולן אצלה, יביא האב את הקטין אל פתח בית אם הקטין לא יאוחר משבת בשעה 09:00, בימים בהם הקטין שוהה בבית אביו ביום שבת יביא האב את הקטין ישירות אל המוסד החינוכי ואם לא מתקיימים הלימודים באותו יום, יביא את הקטין אל פתח הבית בו נמצאת דירת האם עד השעה 08:00.

באופן זה יצומצמו ה"מעברים" בין ההורים למינימום.

111.5 חלוקת השהייה בתקופת החופש הגדול תיעשה לפרקים של שבועיים לכל הורה, השבועיים הראשונים של תקופה זו יהיו בבית האב וחוזר חלילה.

111.6 בכל מקרה שהצדדים יהיו חלוקים ביניהם באשר לאופן הביצוע של זמני השהייה, תכריע בעניין פקה"ס לסדרי דין בג... ולשם כך מוענקות לה סמכויות עפ"י סעיפים 19 ו-68 [לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות](#) תשכ"ב – 1962.

תוקף ההסמכה לשנתיים מהיום.

112. בשולי הדברים אוסיף עוד, כי אין בידי לקבל את טענת האב להגבלת אפוטרופסותה של האם על הקטין כפי שהבהרתי, האפוטרופסות על הקטין היא של שני הוריו, ובכל דבר שעליו לא יסכימו ביניהם והנוגע לאפוטרופסות הקטין – יכריע בית המשפט.

113. עוד אני דוחה עתירות נוספות של האב בתביעתו (כמו לעניין "מנגנון למזונות") שאין עניינן המשמורת בקטין.

הדיון בתביעת האם

114. תביעת האם במהותה, היא תביעה לשינוי ב"הסדרי ראייה". ואולם, כפי שפירטתי בהרחבה לעיל, מאחר שהאם אינה יותר משמורנית יחידה, אלא נקבעה על ידי משמורת מחולקת של זמני השהייה של הקטין בין שני הוריו, הלכה למעשה, מתייתרת התביעה.

115. גם המפורט בתביעה אינו ראוי בעיני, אין כאן תביעה לביטול משמורת עקב שינוי נסיבות מהותי (כפי שהוכח בתביעת האב דרך משל).

116. יתרה מזאת: האם מבקשת לשנות את ההסכם שקיבל תוקף של פסק דין בסעיפים מסויימים, רק בנושא איסור העתקת מגורים, וכן בנושא קיזוז סנקציות ממזונותיו, וכן בסעיפים שונים.

117. אציין, כי בתיק זה לא התקיימה מערכת הוכחות, כיוון שהאב ציין ש"אינו יכול לחקור" (ראה עמוד 8 לפרוטוקול שורות 7-8) וגם ב"כ האם לא חקרה את האב. מכל מקום, התנהלות הצדדים הייתה תמוהה כיוון שבראשית דיון ההוכחות הצעתי להם לסכם, כאשר כתבי הטענות ישמשו בסיס לטענותיהם מבלי חקירות – שניהם סרבו לכך.

118. לאחר שקראתי את סיכומי הצדדים, אני קובעת שדין התביעה להידחות. בהמשך פסק דיני אמנה הטעמים לכך.

119. התביעה שמשמעותה כאמור ביטול חלקי של הסכם שקיבל תוקף של פסק דין, אינה צריכה להיות תביעה של מה בכך. לא נטען, כי יש שינוי נסיבות מהותי המצדיק שינוי ההסכם שקיבל תוקף של פסק דין, או כי ההסכם הופר יסודית ובוטל.

בנסיבות אלה, אין בית המשפט יכול לבטל הסכם שקיבל תוקף של פסק דין בהינף קולמוס.

120. אוסיף ואומר, כי רוב הטענות שנטענו בתביעת האם ובסיכומי באת כוחה – לא הוכחו. כך באשר לטענה שהאב מאיים "השכם והערב" על כל גוף טיפול שבא במגע עם הקטין. מתוך התשתית הראייתית שהונחה בפני, התרשמתי שהאב התריע כנגד טיפולים שנקבעו לקטין שלא בהסכמה עימו, כמו טיפולי ההידרותרפיה, ולעומת זאת הוכח, כי האם לא טומנת ידה בצלחת, כן מעיד על כך המוצג בימ"ש/8 וכן ראה חקירתה הנגדית של האם בעמוד 75 לפרוטוקול וכן סכסוך של האם עם מנהלת בית הספר (ראה חקירתה הנגדית בעמוד 79 לפרוטוקול).

121. עוד אני דוחה את הטענות של האם בדבר "ביום" הפרות בהסדרי הראייה ע"י האב, אינני בטוחה שאלה פני הדברים, והתרשמתי שגם האם כאשר באה למסור כתב בי-דין לאב, שוחחה עם הקטין, ואכן היא גם הפרה את הסדרי הראייה.

מכל מקום בתוכנית שהתוויתי לעיל, לא יהיו "הסדרי ראייה", יהיו רק 2 מעברים מהורה אחד למשנהו במשך שבוע, וגם זאת אך ורק במקרה שאין לימודים בבית הספר, ועפ"י הרוב יהיה רק "מעבר" אחד, אחת לשבועיים בימי שבת.

122. אני מקבלת את טענות האב בסיכומיו באשר להרחבת חזית אסורה בכל הנוגע לטענות שהאב מכה את הקטין. הדבר לא עלה מהתשתית הראייתית בשני התיקים וגם אינו כלול בכתב הטענות, לפיכך אתעלם מטענות אלה.

123. אוסיף עוד שאני מסכימה עם טענות האב, כי הלכה למעשה – עקב סירובה של האם למלא החלטתי בדבר בדיקת מסוגלות הורית, לא ראוי שאושיט לה סעד, בוודאי לא בכל הנוגע לשינוי הסדרי הראייה ודברים הנגזרים מענייני המשמורת.

124. תביעת האם נדחית איפוא.

סיכומו של דבר

125. תביעת האב מתקבלת באופן חלקי ובאופן הקבוע בפסק דיני.

126. תביעת האם נדחית.

- 127.** בשל התנהלות האם בתביעות שבפני, ובשל דחיית תובענת האם וקבלת רובה של תביעת האב, אני מחייבת את האם בהוצאות בסך 15,000 ₪ אשר ישולמו לאב.
- 128.** פסקתי רק את סכום ההוצאות הנוכר, גם מן הטעם, שגם האב לא הקל עם בית המשפט, והכל כמפורט בהרחבה בפסק דיני.
- 129.** המזכירות תעביר פסק דיני לצדדים, לבאי כוחם, לגורמי הרווחה וליחידת הסיוע.

130. ניתן לפרסום בהשמטת שמות ופרטים מזהים.

ניתן היום, כ"ג ניסן תשע"ג, 03 אפריל 2013, בהעדר הצדדים.

שפרה גליק 54678313-/-

[בעניין עריכה ושינויים במסמכי פסיקה, חקיקה ועוד באתר נבו – הקש כאן](#)

נוסח מסמך זה כפוף לשינויי ניסוח ועריכה